

**Færøernes overtagelse af sagsområdet
person-, familie- og arveretten**

December 2016

**Færøernes overtagelse af sagsområdet
person-, familie- og arveretten**

December 2016

Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Henvendelse om publikationen
kan ske til:

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
T 33 92 93 00

Elektronisk Publikation:

ISBN: 978-87-999120-9-4

Publikationen kan hentes på

Børne- og Socialministeriets hjemmeside:
www.sm.dk

Fælles hensigt

Landsstyremedlem for sundheds- og indenlandsanliggender Siriö Stenberg og daværende social- og indenrigsminister Karen Ellemann holdt den 28. april 2016 et møde om status for arbejdet med Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten. Parterne blev i den forbindelse enige om følgende hensigtserklæring¹,

- at overtagelsen af sagsområdet skal prioriteres,
- at de involverede færøske og danske myndigheder i henhold til bemærkningerne i overtagelseslovens punkt 3.2.2 samarbejder om senest ved udgangen af 2016 at tilvejebringe et fyldestgørende beslutningsgrundlag for overtagelsen således,
- at lagtingslov om kompetence over sager og sagsområder (Overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten) efterfølgende kan forelægges for Lagtinget i næstfølgende lagtingssamling, det vil sige senest den 8. marts 2017, og
- at sagsområdet efter færøsk ønske overgår til de færøske myndigheder hurtigst muligt og senest den 29. juli 2018.

¹ Hensigtserklæringen fremgår af bilag 1.

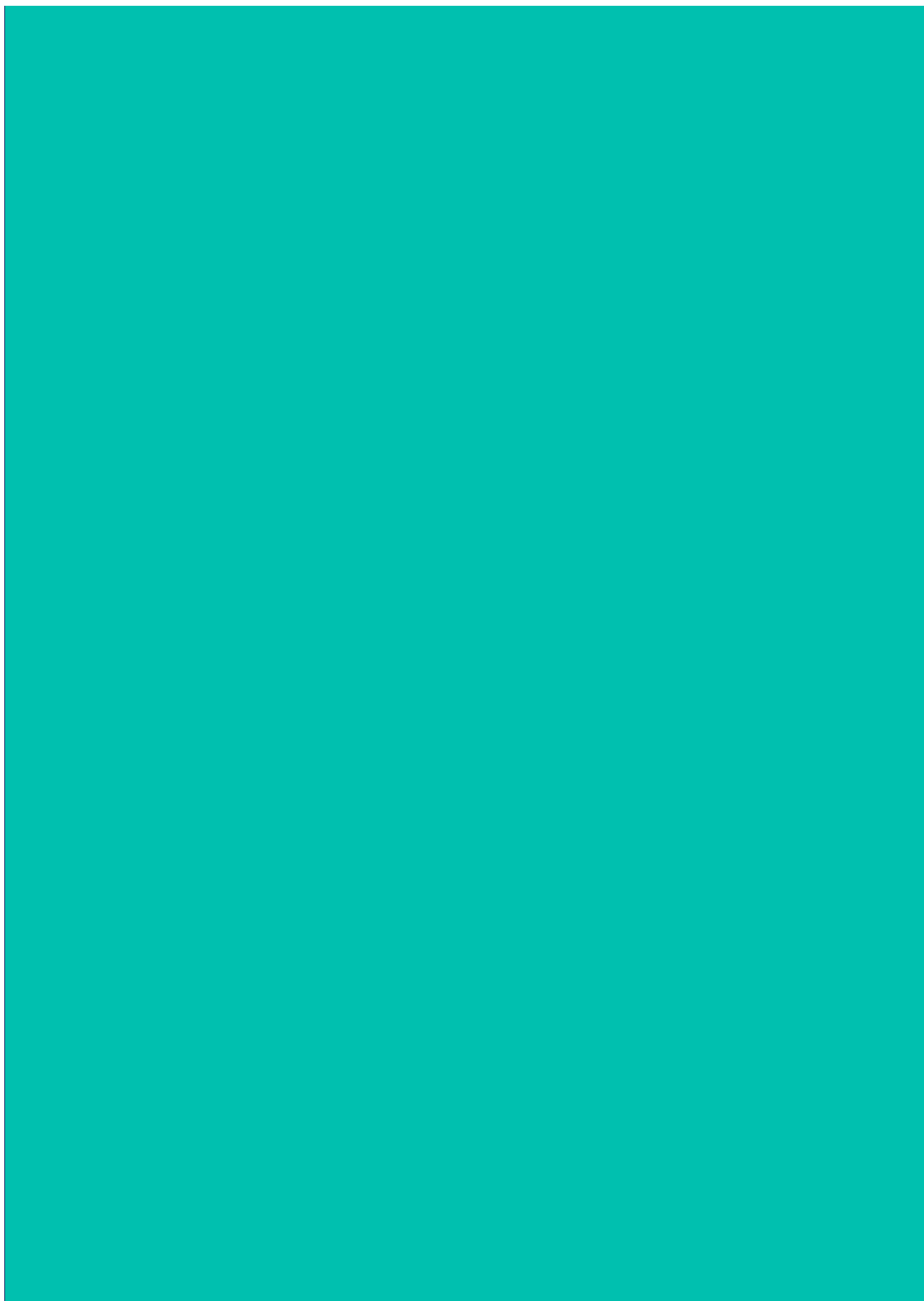
Indhold

1.	Indledning	9
1.1	Baggrund.....	9
1.2	Dansk og færøsk samarbejde i forbindelse med overtagelse af person-, familie- og arveretten.....	11
1.3	Om rapporten	12
2.	Lovgivning og myndigheder	13
2.1	Indledning.....	13
2.2	Personret.....	13
2.2.1	Værgemål	13
2.2.2	Borteblevne	14
2.2.3	Svangerskabsafbrydelse	15
2.2.4	Sterilisation og kastration	16
2.3	Familieret	17
2.3.1	Fader- og medmoderskab	17
2.3.2	Adoption.....	18
2.3.3	Forældreansvar (forældremyndighed, barnets bopæl, samvær, børnebortførelser m.v.).....	19
2.3.4	Børns forsørgelse.....	21
2.3.5	Indgåelse af ægteskab (vielse).....	23
2.3.6	Opløsning af ægteskab (separation, skilsmisse m.v.).....	25
2.3.7	Enkepension	26
2.3.8	Ægteskabets retsvirkninger	27
2.3.9	Ægtefællebidrag	28
2.3.10	Inddrivelse af underholdsbidrag	29
2.4	Arveret.....	30
2.5	Tværgående internationale konventioner m.v.	32
2.5.1	Den Nordiske Ægteskabskonvention.....	32
2.5.2	Tværgående internationale forpligtigelser af betydning for de sagsområder der er omfattet af en overtagelse, herunder børnekonventionen, Den Europæiske Menneskeretskonvention m.v.	33
2.6	Oversigt over de myndigheder der behandler færøske sager om person-, familie- og arveret.....	34
2.6.1	Færøerne – konkrete sager, borgerhenvendelser m.v.....	34
2.6.2	Det danske ressortområde inden for person-, familie- og arveret	36
3.	Internationale- og interprovinsielretlige problemstillinger	38
3.1	Interprovinsiel ret.....	38
3.1.1	Indledning	38
3.1.2	Kompetence	39
3.1.3	Lovvalg.....	41
3.1.4	Anerkendelse og fuldbyrdelse	42
3.2	Internationale problemstillinger	46
3.2.1	Færøernes deltagelse i Internationalt konventionssamarbejde.....	46
3.2.2	International privatret.....	47
3.2.3	International inddrivelse af underholdsbidrag	48

Indhold

3.2.4	Bistand fra myndigheder i andre dele af riget og fra danske repræsentationer i udlandet.....	49
3.3	Adoption	49
3.3.1	Kompetence mellem Færøerne og Danmark efter gældende ret.....	49
3.3.2	Kompetence mellem Færøerne og Danmark efter en overtagelse af sagsområdet	51
4.	Ressourceanvendelsen.....	52
4.1	Ministerierne.....	52
4.2	Rigsombudsmanden, styrelser m.v.....	53
5.	Den fremtidige myndighedsstruktur på Færøerne	56
6.	Administrative, personalemæssige og økonomiske konsekvenser.....	58
7.	Overtagelsens betydning for verserende og afsluttede sager.....	60
7.1	Konkrete administrative sager - verserende og afsluttede	60
7.2	Personalesager	61
7.3	Generelle administrative sager	62
7.3.1	Aktindsigt	62
7.4	Retssager.....	64
7.5	Arkiv	64
7.5.1	Sager hos myndigheder i Danmark	64
7.5.2	Sager hos Rigsombudsmanden	65
8.	Samarbejde efter en overtagelse	66
8.1	Indledning.....	66
8.2	Bekendtgørelser m.v. for Færøerne.....	66
8.3	Internationalt samarbejde	66
8.4	Adoptionsområdet	68
8.5	Behov for afklaring på andre sagsområder	68
Bilag		
Bilag 1. Fælles hensigtserklæring		
Bilag 2. Udkast til fælleserklæring		
Bilag 3. Udkast til samarbejdsaftale		

Redaktionen er afsluttet den 16. december 2016.

1. Indledning

1.1 Baggrund

I Koalitionsgrundlag af 14. september 2015 mellem Javnaðarflokkurin (Socialdemokratiet), Tjóðveldi (Republikanerne) og Framsókn (Fremdrift) for dannelsen af et nyt landsstyre på Færøerne er det bl.a. anført, at sagsområdet person-, familie- og arveret vil blive overtaget i denne valgperiode.

Efter § 2 i overtagelsesloven² overgår sager og sagsområder, som er omfattet af loven, til de færøske myndigheder på tidspunkter, der fastsættes af de færøske myndigheder. Sager og sagsområder, der fremgår af den som bilag til loven tilføjede liste I, overgår til de færøske myndigheder på tidspunkter, der fastsættes af de færøske myndigheder efter forhandling med de danske myndigheder.

"Person-, familie- og arveretten" er opført som nr. 8 på liste I. Sagsområdet er beskrevet således i lovforslagets³ punkt 3.2.2.8:

"3.2.2.8.2. Person-, familie- og arveretten (liste I, nr. 8)

Personretten

Under sagsområdet personretten hører spørgsmål om umyndighed og værgemål. For Færøerne er disse spørgsmål reguleret af lov nr. 277 af 30. juni 1922 om umyndighed og værgemål (myndighedsloven) med senere ændringer.

Sagsområdet personretten omfatter også de spørgsmål om borteblevne, som for Færøerne er reguleret i lov om borteblevne.

Spørgsmål om svangerskabsafbrydelse hører ligeledes under personretten. For Færøerne gælder i dag lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab med senere ændringer. Personretten omfatter endvidere spørgsmål om sterilisation og kastration. På Færøerne reguleres disse spørgsmål af lov nr. 234 af 3. juni 1967 om sterilisation og kastration.

² Lov nr. 578 af 24. juni 2005 om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder.

³ Lovforslag nr. 169 2004/2 om forslag til lov om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder fremsat den 11. maj 2005.

Familieretten

Sagsområdet familieretten omfatter spørgsmål om forældremyndighed og samvær, herunder spørgsmål om børns forsørgelse. Disse spørgsmål er for Færøerne reguleret af myndighedsloven og lov om børns retsstilling med senere ændring, der i medfør af kgl. anordning nr. 367 af 20. november 1962 gælder for Færøerne. Med hensyn til anerkendelse af nordiske faderskabsafgørelser gælder for Færøerne lov nr. 158 af 6. maj 1980.

Også spørgsmål om adoption hører under familieretten. For Færøerne gælder adoptionsloven, jf. lov nr. 279 af 7. juni 1972 med visse ændringer.

Under sagsområdet hører desuden reglerne om international børnebortførelse, jf. lov nr. 793 af 27. november 1990 om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser, der ikke gælder for Færøerne.

Endvidere er spørgsmål om indgåelse og opløsning af ægteskab omfattet af familieretten. Her gælder for Færøerne lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, jf. kgl. anordning nr. 37 af 22. januar 2002. Hertil kommer spørgsmål om ægteskabets retsvirkninger, der på Færøerne er reguleret ved lov nr. 56 af 18. marts 1925 om ægteskabets retsvirkninger med visse ændringer.

Sagsområdet familieretten omfatter herudover lov nr. 372 af 7. juni 1989 om registreret partnerskab med senere ændringer, der ikke gælder for Færøerne.

Regler om underholdsbidrag og inddrivelse heraf hører også under familieretten, og der er for Færøerne fastsat regler herom i lov nr. 150 af 24. april 1963 om inddrivelse af underholdsbidrag med senere ændring.

Arveretten

Sagsområdet arveretten er reguleret i arveloven og omfatter bl.a. spørgsmål om ægtefællers og livsarvingers arveret, tvangsarv, uskiftet bo samt testamenter. Arveloven fra 1963 med én senere ændring gælder for Færøerne.”

En overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten medfører, at de færøske myndigheder får den lovgivende og udøvende magt på Færøerne inden for området.

Ved overtagelsen vedbliver den gældende lovgivning på området med at være i kraft, indtil den ændres eller ophæves af de færøske myndigheder.⁴ Bemyndigelser og forpligtigelser, der efter lovgivningen ligger hos danske myndigheder, fortolkes i overensstemmelse med den aktuelle kompetencefordeling, og danske myndigheder vil således ikke anses for kompetente efter en overtagelse.

⁴ Der henvises til § 5 i lov nr. 578 af 24. juni 2005 om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder (overtagelsesloven), jf. § 13 i lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes Hjemmestyre (hjemmestyreloven).

En række sager på det person-, familie- og arveretlige område behandles af domstolene. Domstolene er imidlertid ikke omfattet af nærværende overtagelse, heller ikke i relation til de dele af sagsområdet person-, familie- og arveretten, hvor domstolene har afgørelseskompetence. Retsplejen, herunder at oprette domstole, er opført som nr. 10 på liste I. De færøske myndigheder kan beslutte at overtage dette sagsområde, og i så fald fastsættes tidspunktet for overtagelsen efter forhandling med de danske myndigheder.

1.2 Dansk og færøsk samarbejde i forbindelse med overtagelse af person-, familie- og arveretten

På baggrund af Koalitionsgrundlaget af 14. september 2015, jf. punkt 1.1, er der gennemført et forberedende arbejde af færøske og danske embedsmænd med henblik på at udarbejde et grundlag i forbindelse med en kommende færøsk overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten. De færøske og danske embedsmænd har repræsenteret følgende færøske og danske institutioner:

- Heilsu- og innlendismálaráðið (Landsstyremrådet for sundheds- og indenlands anliggender)
- Løgmannsskrivstovan (Lagmandens Kontor)
- Sendistova Føroya í Keypmannahavn (Færøernes Repræsentation i København)
- Børne- og Socialministeriet
- Justitsministeriet
- Sundhedsministeriet
- Statsministeriet
- Rigsombudsmanden på Færøerne

Der har været holdt 5 møder fra oktober 2015 til november 2016, hvor repræsentanter fra ovennævnte myndigheder har deltaget.

Der er blevet udvekslet erfaringer til brug for færøske myndigheders udarbejdelse af lagtingslove om følgende:

1. Overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten
2. Ændring af forskellige love på sagsområdet person-, familie- og arveretten (Ændringer på grund af overtagelse af sagsområderne)

Der er tillige udarbejdet udkast til en fælleserklæring⁵ og en samarbejdsaftale⁶, der beskriver henholdsvis grundlaget for overtagelsen og samarbejdet mellem færøske og danske myndigheder efter Færøernes overtagelse af sagsområdet. Det forventes, at både fælleserklæringen og samarbejdsaftalen underskrives af landsstyremedlem for sundheds- og indenlandsanlig-

⁵ Fælleserklæring i forbindelse med de færøske myndigheders overtagelse af sagsområdet ”person-, familie- og arveretten”, jf. bilag 2.

⁶ Aftale om samarbejde mellem færøske og danske myndigheder efter Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten, jf. bilag 3.

gønder Siriö Stenberg og børne- og socialminister Mai Mercado den 19. december 2016 på Færøerne.

1.3 Om rapporten

Rapporten beskriver relevante problemstillinger i forbindelse med en færøsk overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten. Rapporten er dels et led i at forberede grundlaget for de færøske myndigheders beslutning om at overtage sagsområdet og dels et led i at forberede de danske myndigheder på en sådan overtagelse, herunder overveje behovet for ændring af lovgivning for Danmark og Færøerne.

Rapporten er udarbejdet af danske myndigheder med bidrag fra færøske myndigheder. Rapportens beskrivelser afspejler de drøftelser, der har været mellem færøske og danske myndigheder samt de færøske udkast til lagtingslove om overtagelsen af sagsområdet, jf. ovenfor.

Rapporten indeholder tre overordnede temaer, der anskuer en overtagelse fra forskellige vinkler:

1. Lovgivningsmæssige forhold
2. Organisatoriske forhold og økonomiske konsekvenser
3. Gennemførelsen af en overtagelse, herunder samarbejdet mellem Færøerne og Danmark efter en overtagelse.

De lovgivningsmæssige forhold beskrives i rapportens kapitel 2 og 3, hvor kapitel 2 indeholder en overordnet beskrivelse af den gældende person-, familie- og arveretlige lovgivning på Færøerne og i Danmark, der er omfattet eller berørt af en overtagelse samt de involverede myndigheder. I kapitel 3 beskrives de internationale og inter-provinsielretlige problemstillinger forbundet med en overtagelse af sagsområdet.

Rapportens kapitel 4-6 omhandler de organisatoriske forhold og økonomiske konsekvenser. Kapitel 4 indeholder en ressourceopgørelse, herunder en opgørelse af antallet af sager inden for de enkelte sagskategorier og de involverede myndigheder. Kapitel 5 indeholder en beskrivelse af den fremtidige myndighedsstruktur på Færøerne, og i kapitel 6 beskrives de administrative, personalemæssige og økonomiske konsekvenser af en overtagelse af sagsområdet.

Gennemførelsen af en overtagelse beskrives i kapitel 7 og 8, hvor kapitel 8 omhandler overtagelsens betydning for verserende og afsluttede sager, mens samarbejdet efter en overtagelse er omdrejningspunktet for kapitel 8.

2. Lovgivning og myndigheder

2.1 Indledning

Kapitlet indeholder en beskrivelse af lovgivningen m.v. omfattet eller berørt af en overtagelse samt af de involverede myndigheder.

De love m.v., der beskrives i kapitel 2, er omfattet af sagsområdet person-, familie- og arveretten, medmindre andet fremgår. I rapporten anvendes terminologien anordning for kongelig anordning.

2.2 Personret

2.2.1 Værgemål

Værgemålsloven

Reglerne for *Færøerne* om værgemål findes i værgemålsloven, som er sat i kraft ved anordning nr. 397 af 20. april 2010.

Værgemålsloven indeholder regler om iværksættelse af værgemål for personer, som er fyldt 18 år, der ikke er i stand til at tage vare på deres personlige eller økonomiske forhold. Der findes tre hovedtyper af værgemål: almindeligt værgemål, værgemål med fratagelse af den retlige handleevne og samværgemål.

Efter værgemålsloven, skal der – inden et værgemål etableres – foretages en konkret vurdering af, i hvilket omfang og på hvilket område den pågældende har brug for en værge. Værgemål skal altid tilpasses de konkrete behov, og værgemålet må aldrig være mere omfattende end nødvendigt. Loven indeholder desuden regler om selve behandlingen af værgemåls- og værgesager vedrørende voksne samt regler om værgens beføjelser og pligter m.v. Værgemålslovgivningen indeholder endelig regler om umyndiges rådighed og næring, ugyldige aftaler og særlige værgemål.

Værgen forvalter formuen i det omfang dette følger af lagtingslov om forvaltning af umyndiges midler og personer under værgemål m.v. samt regler fastsat i medfør heraf.

Sager om værgemål behandles som udgangspunkt af Rigsombudsmanden på Færøerne, medmindre det findes betænkeligt at behandle sagen administrativt, herunder når den, der begæres sat under værgemål, protesterer mod, at der træffes afgørelse om værgemål. Retten på Færøerne træffer afgørelse om fratagelse af den retlige handleevne.

Rigsombudsmandens afgørelser om værgemålsformen, dvs. afgørelser om at iværksætte eller ophæve et værgemål og afgørelser om ændring af omfanget af et værgemål kan indbringes for Retten på Færøerne.

De fleste af Rigsombudsmandens andre afgørelser kan påklages til Civilstyrelsen i Danmark.

I *Danmark* gælder værgemålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20. august 2007 med senere ændringer. Det er værgemålsloven fra 2007 fra Danmark, der er sat i kraft for Færøerne, hvorfor der således i vidt omfang gælder samme regler i hhv. Danmark og på Færøerne. De senere ændringer fra 2011 og 2013 er dog ikke sat i kraft for Færøerne.

I *Danmark* behandles sager om værgemål som udgangspunkt af Statsforvaltningen, medmindre det findes betænkeligt at behandle sagen administrativt, herunder når den, der begæres sat under værgemål, protesterer mod, at der træffes afgørelse om værgemål. Byretterne træffer afgørelse om fratagelse af den retlige handleevne, og når det i øvrigt findes betænkeligt at behandle sagen administrativt. Statsforvaltningens afgørelser kan indbringes for domstolene.

Civilstyrelsen har det øverste tilsyn med værgemål. Civilstyrelsen er desuden klageinstans for Statsforvaltningernes afgørelser i sager om bl.a. værgebeskikkelse, værgevederlag og forbrug af formue tilhørende personen under værgemål. Civilstyrelsen behandler endvidere klager over afgørelser truffet af forvaltningsafdelingerne.

Konvention om værgemål

For *Danmark* gælder på værgemålsområdet Den Nordiske Ægteskabskonvention, jf. punkt 2.5.1, og Haagerbørnebeskyttelseskonventionen, jf. punkt 2.3.3.

2.2.2 Borteblevne

Reglerne for *Færøerne* om borteblevne findes i lov nr. 397 af 12. juli 1946 om borteblevne, som sat i kraft ved lov nr. 335 af 19. november 1954, og som ændret ved anordning nr. 398 af 20. april 2010.

Loven indeholder regler om, hvornår en forsvunden (bortebleven) person kan erklæres død, regler om kompetence (værneting), regler om bortfald af dødsformodningsdommen samt visse arveretlige regler. Anmodning om offentlig indkaldelse med henblik på en dødsformodningsdom kan indgives til retten, når der er gået 10 år, siden den borteblevne sidst vides at have været i live. Såfremt den borteblevne dengang var i livsfare, eller der af andre grunde er en til vished grænsende sandsynlighed for, at vedkommende er død, er fristen kun 1 år. Sagen anlægges ved Retten på Færøerne.

I *Danmark* gælder lov om borteblevne, jf. lovbekendtgørelse nr. 766 af 4. august 2005, som ændret ved lov nr. 737 af 25. juni 2014, hvor fristen for at anke en dødsformodningsdom blev ændret fra 8 til 4 uger.

Loven indeholder regler om, hvornår en forsvunden (bortebleven) person kan erklæres død, regler om kompetence (værneting), regler om dødsformodnings bortfald samt visse arveretlige regler. Anmodning om offentlig indkaldelse med henblik på en dødsformodningsdom kan indgives, når der er gået 5 år, siden den borteblevne sidst vides at have været i live. Hvis den borteblevne dengang var i livsfare, eller der i øvrigt efter en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder er en særdeles høj grad af sandsynlighed for, at den pågældende er død, er fristen kun 6 måneder. Sagen anlægges som en civil retssag ved byretten.

2.2.3 Svangerskabsafbrydelse

Reglerne for *Færøerne* om svangerskabsafbrydelse findes i lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab (lov nr. 177 af 23. juni 1956), der er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 228 af 20. juni 1959.

Loven fastlægger, i hvilke tilfælde en kvinde kan få sit svangerskab afbrudt, herunder hvilke nærmere betingelser der skal være opfyldt. Svangerskabsafbrydelse kan for eksempel ske i de tilfælde, hvor svangerskabsafbrydelsen er nødvendig for at afværge alvorlig fare for kvindens liv eller helbred, eller hvor der er nærliggende fare for, at barnet på grund af arvelige anlæg eller på grund af beskadigelser eller sygdom, pådraget i fosterlivet, vil komme til at lide af en alvorlig sygdom. Derudover fastlægger loven, hvem der kan udføre indgrebet, afholdelse af udgifter for svangerskabsafbrydelsen og strafbestemmelser.

I nogle tilfælde er det sygehusets overlæge, der træffer afgørelse, om der kan ske svangerskabsafbrydelse, og i andre tilfælde træffes afgørelsen efter samråd mellem den autoriserede læge, der foretager indgrebet, og en anden autoriseret læge. Denne ordning benyttes på Færøerne, da der på Færøerne ikke er oprettet mødrehjælpsinstitutioner eller lignende.

Loven er ændret tre gange, siden den trådte i kraft i 1959. I 1968 blev der således foretaget ændringer i loven som følge af ikrafttræden af lov om sterilisation og kastration for Færøerne, og i 1988 blev der foretaget ændringer om forældelse af strafansvar. Endeligt blev der i 2009 foretaget ændringer i forhold til, hvilke betingelser der skal være opfyldt, hvis aborten ikke er begrundet i alvorlig fare for kvindens liv eller helbred.

I *Danmark* blev lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab afløst af lov nr. 120 af 24. marts 1970, der udvidede mulighederne for svangerskabsafbrydelse, som dernæst blev afløst af lov nr. 350 af 13. juni 1973 om svangerskabsafbrydelse, der indførte fri adgang til svangerskabsafbrydelse i Danmark.

I 2005 blev en række love på sundhedsområdet, herunder lov om svangerskabsafbrydelse, samlet i én sundhedslov, lov nr. 546 af 24. juni 2005⁷. I dag fremgår reglerne om svanger-

⁷ LBK nr. 1188 af 24. september 2016.

skabsafbrydelse derfor af sundhedsloven (kapitel 25). Ifølge de nugældende regler er der i Danmark ikke krav om tilladelse til svangerskabsafbrydelse, hvis indgrebet kan foretages inden udløbet af 12. svangerskabsuge – fri abort. Efter udløbet af 12. svangerskabsuge, kan der i visse tilfælde med en særlig tilladelse foretages svangerskabsafbrydelse. Der kan dog i nogle tilfælde ske svangerskabsafbrydelse *efter* 12. svangerskabsuge *uden* tilladelse, hvis nogle nærmere betingelser er opfyldt, f.eks. hvis der er fare for kvindens liv.

2.2.4 Sterilisation og kastration

Reglerne for *Færøerne* om sterilisation og kastration findes i lov om sterilisation og kastration (lov nr. 234 af 3. juni 1967), der er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 73 af 14. marts 1968.

Loven fastlægger betingelserne for, hvornår der kan foretages sterilisation og kastration, samt at indgrebene kun må foretages af en autoriseret læge på et sygehus. Efter loven er der ikke fri adgang til sterilisation eller kastration.

I *Danmark* blev lov nr. 234 af 3. juni 1967 om sterilisation og kastration afløst af en ny lov i 1973. Ved den nye lov blev der indført fri adgang til sterilisation og kastration for både mænd og kvinder over 25 år. Lov om sterilisation og kastration blev ophævet i 2005, da den danske sundhedslov⁸ blev vedtaget. I dag fremgår reglerne om sterilisation og kastration derfor af sundhedsloven (afsnit VIII).

Ifølge de nugældende danske regler er udgangspunktet, at enhver, der er fyldt 18 år, uden tilladelse kan steriliseres. Hvis personen er mellem 18 og 25 år, skal der dog gives en betænkningstid på 6 måneder. Sterilisation af personer under 18 år kræver en tilladelse og må kun tillades, når ganske særlige forhold taler for.

Uanset alder kræves der dog tilladelse til sterilisation, hvis den, som har fremsat anmodning om sterilisation, på grund af sindssygdom, hæmmet psykisk udvikling, alvorligt svækket helbred eller af anden grund varigt eller for længere tid, er ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet.

Kastration kan kun ske efter tilladelse, som led i kønsskifte, hvis personen har fået stillet diagnosen transseksualitet, eller personens kønsdrift udsætter denne for at begå forbrydelser. Kastration er ikke tilladt, hvis personen er under 18 år.

⁸ Lov nr. 546 af 24. juni 2005, jf. lovbekendtgørelse nr. 1188 af 24. september 2016.

2.3 Familieret

2.3.1 Fader- og medmoderskab

Lov om børns retsstilling

Reglerne for *Færøerne* om faderskab findes i kapitel 1 i lov om børns retsstilling, der er sat i kraft for *Færøerne* ved anordning nr. 367 af 20. november 1962. Anordningen er ændret ved anordning nr. 398 af 20. april 2010.

Loven fastlægger, hvordan et faderskab til et barn fastsættes, og den indeholder regler om genoptagelse af faderskabssager.

Fødes et barn af en gift kvinde, registreres ægtemanden som udgangspunkt som far til barnet (pater est-reglen).

I øvrige tilfælde rejses en faderskabssag. Faderskabssager behandles indledningsvist af politiet, hvor moren har pligt til at oplyse, hvem der er eller kan være barnets far. Rigsombudsmanden kan træffe afgørelse om, at moren fritages fra at oplyse, hvem der er eller kan være far til barnet. Rigsombudsmandens afgørelser om fritagelse kan påklages til børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen).

Sager, hvor faderskabet ikke anerkendes over for politiet, sendes til retten. Tilsvarende gør sig gældende, hvis der skal anvendes retsgenetiske undersøgelser, eller barnet er født i ægteskab, og moren eller ægtefællen ønsker sagen rejst. Reglerne om domstolenes behandling af faderskabssager findes i kapitel 42 a i retsplejeloven for *Færøerne*.

I *Danmark* er lov om børns reststilling afløst af børneloven (lovbekendtgørelse nr. 1817 af 23. december 2015). Med loven blev der i vidt omfang skabt ligestilling mellem gifte forældre og ugifte forældre i relation til faderskab, idet ugifte forældre fik mulighed for at få faderskabet anerkendt ved registreringen af fødslen. Endvidere blev sagsbehandlingen ændret sådan, at alle sager om faderskab indledningsvist behandles af Statsforvaltningen, medmindre faderskabet er blevet anerkendt ved registreringen af fødslen. Senere ændringer af loven afspejler et ønske om større kønsneutralitet i forældreskabet, senest ved indførelsen af muligheden for at fastsætte et medmoderskab, hvilket har samme retsvirkninger som et faderskab.

Internationale aftaler om fader- og medmoderskab

Danmark er omfattet af en international aftale mellem de nordiske lande om faderskab, der er gennemført ved lov nr. 158 af 6. maj 1980 om anerkendelse af nordiske faderskabsafgørelser. Loven indeholder bestemmelser om anerkendelse af afgørelser om faderskab fra de andre nordiske lande. Loven er sat i kraft for *Færøerne* ved anordning nr. 21. af 20. januar 1984.

Danmark er ligeledes omfattet af Europarådets konvention af 15. oktober 1975 om retstillingen for børn født uden for ægteskab. Konventionen indeholder bestemmelser om, hvordan

den nationale lovgivning om retsstillingen for børn født uden for ægteskab skal forbedres med henblik på at mindske forskellen mellem disse børns retsstilling og retsstillingen for børn født i ægteskab. Konventionen gælder ikke for *Færøerne*.

2.3.2 Adoption

Adoptionsloven

Reglerne for *Færøerne* om adoption findes i lov om adoption, der er sat i kraft for *Færøerne* ved anordning nr. 1169 af 25. november 2006. Anordningen er ændret ved anordning nr. 398 af 20. april 2010.

Loven fastlægger, hvornår en adoption kan gennemføres, retsvirkningerne af en adoption samt hvornår en adoption kan ophæves. Derudover indeholder loven regler om formidling af børn til adoption og om tilsyn med en adoptionsformidlende organisation. Afgørelser om adoption samt om godkendelse som adoptant træffes af Rigsombudsmanden.

Rigsombudsmandens afgørelser om adoption kan påklages til børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen), mens afgørelser om godkendelse som adoptant kan påklages til Adoptionsnævnet. Rigsombudsmandens afgørelser om adoption uden samtykke kan enten påklages til børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen) eller indbringes for domstolene.

Børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen) har kompetencen til at ophæve en adoption. Derudover kan et adoptivforhold ophæves ved dom.

Børne- og socialministeren kan give en privat organisation tilladelse til at yde adoptionshjælp ved international adoption, og ministeren fører tilsyn med en organisation, der har fået en sådan tilladelse.

I *Danmark* findes reglerne om adoption i adoptionsloven (lovbekendtgørelse nr. 1821 af 23. december 2015). Overordnet set svarer de danske regler til de regler, der gælder for *Færøerne*. Der er dog en række lovændringer, som ikke er sat i kraft for *Færøerne*, og anordningen er tilpasset de færøske forhold.

De vigtigste forskelle er, at der i Danmark er indført en ligestilling af ugifte samlevende med ægtefæller, og at klager over adoptionsafgørelser behandles af Ankestyrelsen. I forhold til fremmedadoption er der i Danmark et faseopdelt godkendelsessystem, der bl.a. indeholder obligatorisk deltagelse i et adoptionsforberedende kursus, obligatorisk adoptionsrådgivning umiddelbart før og efter, at det barn, som skal adopteres, tager ophold hos adoptanten.

Endelig indeholder adoptionsloven for Danmark skærpede regler om tilsynet med en adoptionsformidlende organisation samt lempede regler i forhold til adoption uden samtykke.

Konventioner om adoption

For *Danmark* gælder følgende tre konventioner om adoption:

- Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale kompetencer.
- Den Nordiske Ægteskabskonvention.
- Den europæiske konvention af 27. november 2008 om adoption af børn (revideret udgave af den europæiske konvention af 24. april 1967 om adoption af børn).

Konventionerne indeholder bestemmelser om international kompetence i sager om adoption samt om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om adoption.

Herudover indeholder Haagerkonventionen af 1993 regler om internationalt samarbejde om adoption samt lovvalgsregler.

Haagerkonventionen af 1993 er gennemført i dansk ret i adoptionsloven, der indeholder bestemmelser om udpegning af en centralmyndighed (Ankestyrelsen) for konventionen. Konventionen er sat i kraft for Færøerne.

Den europæiske konvention om adoption af børn fra 1967 er sat i kraft for Færøerne ved bekendtgørelse nr. 92 af 24. september 1984. Den reviderede udgave af konventionen er ikke sat i kraft for Færøerne.

Om Den Nordiske Ægteskabskonvention henvises til punkt 2.5.1.

2.3.3 Forældreansvar (forældremyndighed, barnets bopæl, samvær, børnebortførelser m.v.)

Lovgivning om forældreansvar

Reglerne for *Færøerne* om forældremyndighed og samvær findes i lov om forældremyndighed og samvær, der er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 228 af 17. marts 2007.

Anordningen fastlægger, hvem der har forældremyndigheden over et barn, og den indeholder regler om forældremyndighedsindehaverens pligter og rettigheder i forhold til barnet.

Aftaler om ændring af forældremyndighed mellem forældre skal anmeldes til Rigsombudsmanden mens overførsel af forældremyndigheden til andre end barnets forældre skal godkendes af Rigsombudsmanden.

Ved uenighed om forældremyndighed træffes afgørelse herom af retten. Reglerne om domstolenes behandling af forældremyndighedssager findes i kapitel 42 i retsplejeloven for Færøerne.

Opstår der ved en forælders død spørgsmål om forældremyndighed, afgøres sagen af Rigsombudsmanden.

Rigsombudsmanden kan endvidere træffe afgørelse om midlertidig forældremyndighed, hvis forældremyndighedsindehaveren er forhindret i at træffe bestemmelse om barnets personlige

forhold, eller hvis der er risiko for, at en forældremyndighedsindehaver ved fælles forældremyndighed vil bringe barnet ud af landet og dermed foregribe en afgørelse om forældremyndigheden. I den sidstnævnte situation kan afgørelsen også træffes af børne- og socialministeren.

Afgørelser om samvær og anden kontakt (f.eks. telefonkontakt) træffes af Rigsombudsmanden. Rigsombudsmanden kan endvidere fratage en forælder, der ikke har forældremyndighed over et barn, retten til at få orientering om barnet fra skole, børneinstitution m.v.

I sager om samvær og forældremyndighed tilbyder Rigsombudsmanden parterne børnesagkyndig rådgivning. Desuden kan parterne tilbydes konfliktmægling.

Rigsombudsmandens afgørelser kan efter loven påklages til børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen). Afgørelser om forældremyndighed ved død indbringes dog for retten.

I *Danmark* er lov om forældremyndighed og samvær afløst af forældreansvarsloven (lovbekendtgørelse nr. 1820 af 23. december 2015).

Det bærende element i loven er fokus på barnets bedste og på inddragelsen af barnet i sager om forældreansvar, så barnets perspektiv belyses. Forældre har som udgangspunkt fælles forældremyndighed, og den fælles forældremyndighed kan kun i særlige tilfælde ophæves, navnlig hvis forældrene ikke kan samarbejde om barnets forhold til barnets bedste. Det er muligt at træffe afgørelse om, hvem barnet har bopæl hos. Forældrene har et fælles ansvar for, at barnet har samvær med den forælder, det ikke bor hos, og for transporten i forbindelse med samvær.

Samvær kan fastsættes sådan, at barnet er lige meget hos begge forældre (deleordning), og samvær kan begrænses eller ophæves, hvis det er bedst for barnet. Endelig kan andre end barnets forældre få fastsat samvær.

Hertil kommer, at Statsforvaltningen skal tilbyde forældre og børn børnesagkyndig rådgivning eller konfliktmægling ved uenighed om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær.

Repræsentant til uledsagede børn fra udlandet

Efter § 56 a i udlændingeloven for *Danmark* (lovbekendtgørelse nr. 412 af 9. maj 2016 med senere ændringer) får en uledsaget udlænding under 18 år, der opholder sig her i landet, udpeget en repræsentant til varetagelsen af sine interesser, medmindre særlige grunde taler derimod. Repræsentanten udpeges af Statsforvaltningen. Afgørelsen kan påklages til Ankestyrelsen.

Den udpegede repræsentant skal varetage barnets interesser på samme måde som en forældremyndighedsindehaver. Uagtet dette betragtes ordningen som en del af sagsområdet "udlændingområdet og grænsekontrollen".

Konventioner om forældreansvar

For Danmark gælder følgende fire konventioner om forældreansvar:

- Den Nordiske Ægteskabskonvention.
- Den europæiske konvention af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed (Europarådskonventionen).
- Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser (Haagerkonventionen af 1980).
- Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (Haagerbørnebeskyttelseskonventionen).

Konventionerne indeholder bestemmelser om international kompetence i sager om forældreansvar samt om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældreansvar.

Herudover indeholder Haagerkonventionen af 1980 regler om tilbagegivelse af børn, der er bortført fra en konventionsstat til en anden, og Haagerbørnebeskyttelseskonventionen indeholder lovvalgsregler.

Endelig indeholder Europarådskonventionen, Haagerkonventionen af 1980 og Haagerbørnebeskyttelseskonventionen regler om internationalt samarbejde om forældreansvar gennem nationale centralmyndigheder. Haagerbørnebeskyttelseskonventionen finder endvidere anvendelse på værgemål (se punkt 2.2.1). Den finder også anvendelse på anbringelse af børn uden for hjemmet, der er en del af den sociale lovgivning.

Europarådskonventionen og Haagerkonventionen af 1980 er gennemført i dansk ret ved børnebortførelsesloven – lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser). Haagerbørnebeskyttelseskonventionen er gennemført i dansk ret ved Haagerbørnebeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1055 af 8. september 2015. Begge love indeholder navnlig bestemmelser om udpegning af en centralmyndighed (Børne- og Socialministeriet) og om behandlingen af anmodninger om anerkendelse og fuldbyrdelse i Danmark af afgørelser m.v. om forældreansvar fra andre konventionsstater.

Hverken lovene eller de tre konventioner er sat i kraft for *Færøerne*.

Om Den Nordiske Ægteskabskonvention henvises til punkt 2.5.1.

2.3.4 Børns forsørgelse

Lov om børns retsstilling

Reglerne for *Færøerne* om børns forsørgelse findes i kapitel 2 og 3 i lov om børns retsstilling, som er sat i kraft for *Færøerne* ved anordning nr. 367 af 29. september 1962. Anordningen er ændret ved anordning nr. 398 af 20. april 2010.

Efter loven har forældre pligt til at forsørge deres børn. Hvis forældrene har ophævet samlivet eller aldrig har boet sammen, og en forælder ikke opfylder sin forsørgelsespligt, kan det efter ansøgning pålægges den pågældende forælder at betale børnebidrag. Bidragspligten ophører ved barnets fyldte 18. år. Dog kan der indtil barnets fyldte 24. år fastsættes bidrag til undervisning og uddannelse. Loven indeholder også mulighed for, at der kan fastsættes forskellige særbidrag, f.eks. bidrag til udgifterne ved fødsel, dåb og konfirmation m.v.

Det er Rigsombudsmanden, der behandler sager om børnebidrag. Rigsombudsmandens afgørelser om bidrag kan påklages til børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen).

I *Danmark* findes reglerne om børns forsørgelse i lov om børns forsørgelse, der stammer fra lov om børns retsstilling. Overordnet set svarer de danske regler til de regler, der gælder for Færøerne. Der er dog lovændringer, som ikke er sat i kraft for Færøerne. De vigtigste heriblandt vedrører gebyr for ansøgninger om ændring af børnebidrag (gebyret er aktuelt 2.700 kr.), og at der ved bidragsafgørelser i Danmark kun foretages en vurdering af bidragsbetalerens økonomiske forhold. I Danmark er det Statsforvaltningen, der behandler sager om børnebidrag. Statsforvaltningens afgørelser om bidrag kan påklages til Ankestyrelsen.

Ved fastsættelse af børnebidrag tages der *både på Færøerne og i Danmark* udgangspunkt i normalbidraget. Normalbidragets størrelse reguleres hvert år pr. 1. januar. På Færøerne foretages reguleringen af landsstyret. I 2016 er normalbidraget på Færøerne 1.083 kr. om måneden. I Danmark foretages reguleringen af Beskæftigelsesministeriet. I 2016 er normalbidraget i Danmark 1.307 kr. om måneden.

Konventioner m.v. om børns forsørgelse

Danmark er omfattet af tre konventioner m.v., som har betydning i sager om børns forsørgelse:

- Underholdspligtforordningen: Rådets forordning (EF) nr. 2/2009 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt.
- Luganokonventionen af 2007: Konvention af 30. oktober 2007 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.
- Europarådets konvention af 15. oktober 1975 om retstillingen for børn født uden for ægteskab.

Underholdspligtforordningen og Luganokonventionen indeholder bl.a. bestemmelser om international kompetence i sager om børnebidrag. Forordningen er en del af EU-retten og er derfor ikke omfattet af sagsområdet person-, familie- og arveretten. Luganokonventionen vedrører procesret og er derfor heller ikke omfattet af sagsområdet person-, familie- og arveretten. Hverken forordningen eller Luganokonventionen gælder for *Færøerne*.

Europarådets konvention om retsstillingen for børn født uden for ægteskab, der ikke gælder for *Færøerne*, indeholder en pligt til at have samme retsregler for forsørgelse af børn, uanset om barnet er født i eller uden for ægteskab.

2.3.5 Indgåelse af ægteskab (vielse)

Ægteskabsloven

Regler for *Færøerne* om indgåelse af ægteskab findes i kapitel 1 og 2 i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning (ægteskabsloven), som er sat i kraft for *Færøerne* ved anordning nr. 37 af 22. januar 2002 og senest ændret ved anordning nr. 398 af 20. april 2010.

Efter ægteskabsloven kan et ægteskab indgås ved kirkelig eller borgerlig vielse. Kirkelig vielse kan ske både inden for folkekirken og i andre trossamfund og foretages af det pågældende trossamfunds præster. Borgerlig vielse foretages af byrådsformanden eller sysselmanen.

Præster i andre trossamfund kan få tilladelse til at foretage vielser, såfremt trossamfundene har fået en godkendelse som sådanne. Ansøgning om godkendelse som trossamfund behandles af det færøske landsstyreområde for kultur (Mentamálaráðið). Ansøgning om myndiggørelse til præster i andre trossamfund til at foretage vielser behandles ligeledes af Mentamálaráðið.

Inden en vielse foretages, skal der ske en prøvelse af, om parterne opfylder ægteskabsbetingelserne. Prøvelsessagen behandles af præsten, sysselmanen eller byrådsformanden. Det er bl.a. en betingelse for at blive gift, at begge parter er fyldt 18 år, eller at de har fået samtykke fra forældremyndighedsindehaver eller værge. Afgørelser om prøvelse kan ikke påklages.

Rigsombudsmanden kan dispensere fra visse ægteskabsbetingelser. Rigsombudsmandens afgørelser herom kan påklages til børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen).

I *Danmark* findes reglerne om indgåelse af ægteskab i kapitel 1 og 2 i ægteskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015. Overordnet set svarer de danske regler til de regler, der gælder for *Færøerne*. I *Danmark* er det imidlertid muligt at indgå ægteskab mellem to personer af samme køn.

Det er kommunen (borgmesteren), der i *Danmark* behandler sager om prøvelse af ægteskabsbetingelserne og foretager borgerlig vielse. Hvis ingen af parterne har bopæl her i landet, skal der betales et gebyr på 500 kr. for behandlingen af en prøvelsessag. Bestemmelsen om gebyret er ikke sat i kraft for *Færøerne*.

Ægteskabsbetingelserne svarer til betingelserne på *Færøerne*, bortset fra at det i *Danmark* også er en betingelse, at begge parter enten har dansk indfødsret eller har lovligt ophold i *Danmark*.

Det er også kommunen, der behandler de sager om dispensation fra visse ægteskabsbetingelser. Kommunens afgørelser herom kan ikke påklages – dog kan kommunens afgørelser om dispensation fra ægteskabsbetingelserne og afgørelser om anerkendelse af udenlandske skilsmisser efter loven påklages til Ankestyrelsen.

Kirkelig vielse kan ske i folkekirken samt i de anerkendte og godkendte trossamfund.

Ægteskab mellem to personer af samme køn

Indtil den 15. juni 2012 var det i Danmark muligt for to personer at indgå registreret partnerskab, der stort set havde samme retsvirkninger som ægteskab. Derefter blev registreret partnerskab afløst af ægteskab mellem to personer af samme køn.

Lagtinget har den 29. april 2016 vedtaget et udkast til en anordning, der kan sætte lovgivningen om ægteskab mellem to personer af samme køn i kraft for Færøerne. Anordningen træder efter sit indhold først i kraft, når ægteskabsanordningens bestemmelser om velsignelse i folkekirken af borgerligt indgået ægteskab er ændret.

Ægteskabsanordningen om bestemmelser om folkekirken og andre trossamfund

Færøerne overtog i 2007 sagsområderne "folkekirken" og "de fra folkekirken afvigende trossamfund". Ægteskabsanordningen indeholder enkelte bestemmelser inden for folkekirken og andre trossamfund, som er omfattet af Færøernes overtagelse af sagsområderne "folkekirken" og "de fra folkekirken afvigende trossamfund".

Det drejer sig om lysning inden indgåelse af ægteskab (§ 13), velsignelse af ægteskab indgået ved borgerlig vielse (§ 14, stk. 2), bemyndigelse til at foretage kirkelig vielse (§ 15 og § 20, stk. 1) og vielse (§ 18, stk. 1, 1-3. pkt., og § 18, stk. 3). Bestemmelsen i § 18, stk. 3, er dog kun omfattet af sagsområdet folkekirken i relation til vielse i folkekirken. Disse bestemmelser er således ikke omfattet af en overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten.

Konventioner om indgåelse af ægteskab

Danmark er omfattet af fem konventioner m.v., som har betydning i sager om indgåelse af ægteskab:

- FN-konvention af 7. november 1962 om samtykke til ægteskab, mindstealder for ægteskab og registrering af ægteskaber.
- Den Nordiske Ægteskabskonvention.
- Deklaration af 27. november 1909 mellem Sverige og Danmark angaaende Ægteforeningers Indgaaelse for diplomatiske og konsulære Embedsmænd.
- Aftale af 18. februar 1998 med Norge om tillæggelse af vielseskompetence for den norske ambassade. Aftalen er efterfølgende ændret to gange i henholdsvis 2006 og 2009.

FN-konventionen om ægteskab indeholder bl.a. bestemmelser om, at intet ægteskab anses for lovligt indgået uden parternes fulde og frivillige samtykke. Ved Danmarks tiltrædelse af konventionen blev der ikke taget forbehold for Færøerne, hvorfor konventionen også gælder for Færøerne.

Den Nordiske Ægteskabskonvention indeholder bl.a. bestemmelser om, hvilken lovgivning der finder anvendelse ved prøvelse af ægteskabsbetingelserne, når en nordisk statsborger ønsker at blive gift. Se om konventionen i punkt 2.5.1.

Deklarationen fra 1909 mellem Sverige og Danmark medfører, at Sveriges diplomatiske og konsulære embedsmænd kan foretage vielser efter svenske retsregler med gyldighed i Danmark. Tilsvarende gælder for de danske diplomatiske og konsulære embedsmænd i Sverige i relation til vielse af danske statsborgere. Deklarationen gælder for Færøerne.

Aftalen fra 1998 mellem Norge og Danmark medfører, at Norges diplomatiske og konsulære medarbejdere ved ambassaden i København kan foretage vielser efter norske retsregler med gyldighed i Danmark. I 2006 og 2009 blev aftalen udvidet til at omfatte indgåelse af registreret partnerskab og indgåelse af ægteskab mellem to personer af samme køn. Aftalerne gælder ikke for Færøerne.

2.3.6 Opløsning af ægteskab (separation, skilsmisse m.v.)

Ægteskabsloven

Reglerne for *Færøerne* om opløsning af ægteskab findes i kapitel 3-5 i ægteskabsloven, jf. punkt 2.3.5.

Et ægteskab kan efter ægteskabsloven opløses ved separation, skilsmisse og omstødelse.

Separation og skilsmisse kan meddeles ved bevilling eller dom. Bevillinger meddeles af Rigsombudsmanden. Det er en betingelse for at meddele bevilling til separation og skilsmisse, at der afholdes vilkårsforhandling, og at parterne er enige om at ønske separation eller skilsmisse og om vilkårene herfor. Hvis ægtefællerne ikke er enige, må en af dem anlægge en retssag. Rigsombudsmandens afgørelser kan påklages til børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen).

Omstødelse af et ægteskab sker ved dom. Omstødelse kan bl.a. ske, hvis parterne er slægtninge i ret op- eller nedstigende linje eller søskende, hvis der er tale om et bigamisk ægteskab, eller en part er blevet tvunget til at indgå ægteskabet. En sag om omstødelse vil som udgangspunkt blive anlagt af den ene af ægtefællerne. Hvis ægteskabet er indgået mellem slægtninge i ret op- eller nedstigende linje, eller hvis der er tale om et bigamisk ægteskab, kan sag tillige anlægges af børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen). Hvis der i disse tilfælde rejses en straffesag, kan påtalemyndigheden under denne sag efter anmodning fra børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen) nedlægge påstand om omstødelse.

I Danmark findes reglerne om opløsning af ægteskab i kapitel 3-5 a i ægteskabsloven, jf. punkt 2.3.5. Overordnet set svarer de materielle regler i loven til de færøske regler. Modsat på Færøerne er der dog i Danmark mulighed for skilsmisse uden forudgående separation, hvis ægtefællerne er enige herom.

I Danmark er myndighedsstrukturen og sagsbehandlingen på mange områder forskellig fra den struktur og sagsbehandling, der er på Færøerne. I Danmark skal alle sager om separation og skilsmisse indledes ved Statsforvaltningen. Sagerne kan således ikke anlægges direkte ved domstolene. Hvis parterne er enige, og betingelserne i øvrigt er opfyldt, kan der meddeles en bevilling. Er parterne ikke enige, indbringer Statsforvaltningen efter anmodning fra en part sagen for retten. Statsforvaltningens afgørelser om at meddele bevilling kan påklages til Ankestyrelsen. Statsforvaltningens afslag på bevilling kan ikke påklages administrativt, men sagerne kan i stedet efter anmodning indbringes for domstolene.

Ved ansøgningen om separation eller skilsmisse skal der i Danmark betales et gebyr på 420 kr. (2016). Hvis ægtefællerne er enige om separation eller skilsmisse, skal der som udgangspunkt ikke afholdes vilkårsforhandling. Hvis der skal afholdes vilkårsforhandling, skal der betales et yderligere gebyr på 950 kr. (2016). Bestemmelserne om gebyr er ikke sat i kraft for Færøerne.

Bestemmelserne om omstødelse i Danmark svarer til bestemmelserne for Færøerne.

Konventioner om opløsning af ægteskab

Danmark er omfattet af tre konventioner, som har betydning i sager om opløsning af ægteskab af ægteskab:

- Haagerkonventionen af 1. juni 1970 om anerkendelse af skilsmisse og separation.
- Den Nordiske Ægteskabskonvention.
- Den Nordiske Domskonvention.

Haagerkonventionen af 1970 indeholder bestemmelser om anerkendelse af udenlandske separationer og skilsmisser. Konventionen finder ikke anvendelse for Færøerne.

Den Nordiske Ægteskabskonvention indeholder bl.a. bestemmelser om international kompetence i sager om separation og skilsmisse, når parterne er nordiske statsborgere og bor i Norden. Se om konventionen i punkt 2.5.1.

Den Nordiske Domskonvention indeholder bl.a. bestemmelser om anerkendelse af domme, herunder bl.a. domme om opløsning af ægteskab. Konventionen ligger ikke inden for sagsområdet person-, familie- og arveretten.

2.3.7 Enkepension

Reglerne for *Færøerne* om enkepension findes i enkepensionsloven, jf. lov nr. 102 af 14. marts 1941 om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse. Loven er ændret

ved lov nr. 268 af 14. juni 1951, lov nr. 261 af 4. juni 1969 og lov nr. 250 af 25. april 1990. Disse ændringer gælder også for Færøerne.

Enkepensionsloven regulerer i hvilke situationer, retten til enkepension kan bevares i forbindelse med separation og skilsmisse. Loven regulerer alene hustruens ret til enkepension, men ikke mandens ret til en ægtefællepension.

Det er udgangspunktet, at retten til enkepension ophører ved skilsmisse, da parterne derefter ikke længere er ægtefæller, men i nogle situationer kan hustruen bevare retten til ægtefællepension efter skilsmisse, navnlig hvis manden efter skilsmissen har bidragspligt over for hustruen. I forbindelse med skilsmisse vejleder Rigsombudsmanden parterne herom.

I *Danmark* er enkepensionsloven afløst af lov nr. 484 af 7. juni 2006 om bevarelse af ret til ægtefællepension ved separation og skilsmisse. I modsætning til enkepensionsloven regulerer ægtefællepensionsloven begge ægtefællers ret til ægtefællepension ved separation og skilsmisse.

2.3.8 Ægteskabets retsvirkninger

Retsvirkningsloven

Reglerne for *Færøerne* om ægteskabets retsvirkninger findes i lov nr. 56 af 18. marts 1925, om ægteskabets retsvirkninger (retsvirkningsloven), som senest ændret ved anordning nr. 398 af 20. april 2010.

Loven regulerer de indbyrdes forhold mellem ægtefæller under ægteskabet, navnlig rådighed over aktiver og gensidig forsørgelsespligt. Loven indeholder også regler om delingen af ægtefællernes formuer ved ægteskabets ophør.

Hvis en ægtefælle under ægteskabet ikke opfylder sin forsørgelsespligt, kan Rigsombudsmanden pålægge ægtefællen at betale ægtefællebidrag. Se herom i punkt 2.3.9.

En ægtefælle råder over sine egne aktiver, men en ægtefælle må ikke uden den anden ægtefælles samtykke afhænde m.v. fast ejendom, der er fælleseje, hvis ejendommen tjener til familiens bolig, eller hvis den anden ægtefælles erhvervsvirksomhed er knyttet til den. Det samme gælder løsøre, der er fælleseje, og som hører til indboet i det fælles hjem, den anden ægtefælles arbejdsredskaber eller tjener til børnenes brug. Hvis den anden ægtefælle nægter at give sit samtykke, kan Rigsombudsmanden give tilladelse til retshandlen.

Hvis ægtefæller under ægteskabet opretter en ægtepagt, hvorved ejendele vederlagsfrit overdrages fra den ene ægtefælle til den anden, skal ægtepagten godkendes af Rigsombudsmanden for at være gyldig.

Rigsombudsmandens afgørelser efter retsvirkningsloven kan påklages til børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen).

Ved separation og skilsmisse m.v. samt død deler ægtefæller som udgangspunkt deres formue lige. Dette gælder dog navnlig ikke, hvis de opretter en skriftlig ægtepagt om særeje. En ægtepagt skal tinglyses i ægtepagtsbogen (personbogen) for at være gyldig. Tinglysning sker ved domstolene og er forbundet med en tinglysningsafgift på 1.660 kr. Tinglysning er omfattet af sagsområdet "formueretten", som Færøerne har overtaget.

En ægtefælle kan forlange bosondring, hvis den anden ægtefælle ved vanrøgt at sine økonomiske anliggender m.v. i væsentlig grad har formindsket den del af fællesboet, hvorover han råder. Afgørelse om bosondring træffes af skifteretten.

Ved et ægteskabs ophør (separation, skilsmisse, dødsfald m.v.), skal der ske en deling af ægtefællernes formue. Hvis ægtefællerne ikke kan blive enige om delingen, kan sag herom anlægges ved domstolene (skifteretten). Reglerne for Færøerne om fællesbo- og dødsboskifte findes i lov nr. 155 af 30. november 1874 om skifte af dødsbo og fællesbo m.v., som senest er ændret ved anordning nr. 398 af 20. april 2010. Loven ligger inden for sagsområdet "retsplejen, herunder oprettelse af domstole".

I Danmark findes reglerne om ægteskabets retsvirkninger i retsvirkningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1814 af 23. december 2015. Overordnet set svarer de danske regler om ægteskabets retsvirkninger til de regler, der gælder for Færøerne. Det er dog i Danmark muligt at aftale former for særeje, der ikke findes i lovgivningen for Færøerne, navnlig skilsmissesæreje og tidsbegrænset særeje.

De typer af sager efter retsvirkningsloven, der på Færøerne behandles af Rigsombudsmanden, behandles i Danmark af Statsforvaltningen. Statsforvaltningens afgørelser kan påklages til Ankestyrelsen.

Konventioner om ægteskabets retsvirkninger

- Den Nordiske Ægteskabskonvention

Den Nordiske Ægteskabskonvention indeholder bl.a. bestemmelser om, hvilket lands lovgivning der finder anvendelse i relation til ægtefællernes formueforhold, når ægtefællerne er og ved ægteskabets indgåelse var statsborgere i Norden. Se om konventionen i punkt 2.5.1.

2.3.9 Ægtefællebidrag

Retsvirkningsloven og ægteskabsloven

Reglerne for *Færøerne* om ægtefællebidrag findes i retsvirkningsloven, jf. punkt 2.3.8., og i ægteskabsloven, jf. punkt 2.3.5.

Under ægteskabet kan der fastsættes ægtefællebidrag efter reglerne i retsvirkningsloven.

Det fremgår af ægteskabsloven, at der i forbindelse med separation og skilsmisse skal tages stilling til, om der skal påhvile en ægtefælle pligt til at yde bidrag til den anden ægtefælles underhold. Hvis ægtefællerne ikke kan blive enige herom, er det domstolene, der tager stil-

ling dertil, herunder også eventuelle senere ændringer heraf. Hvis der er bidragspligt, og ægtefællerne ikke selv aftaler bidragets størrelse, kan Rigsombudsmanden fastsætte bidragets størrelse. Rigsombudsmandens afgørelser om ægtefællebidrag kan påklages til børne- og socialministeren (Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen).

I *Danmark* findes reglerne om ægtefællebidrag i retsvirkningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1814 af 23. december 2015, og i ægteskabsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1818 af 23. december 2015.

Overordnet set svarer de danske regler om ægtefællebidrag til de regler, der gælder for Færøerne. I Danmark er det, på samme måde som på Færøerne, domstolene, der tager stilling til bidragspligt i forbindelse med separation og skilsmisse, hvis ægtefællerne ikke er enige. Det er Statsforvaltningen, der efter ansøgning kan fastsætte bidragets størrelse. Statsforvaltningens afgørelser om ægtefællebidrag kan efter begge love påklages til Ankestyrelsen.

Konventioner om ægtefællebidrag

For Danmark gælder Underholdspligtforordningen og Luganokonventionen, der bl.a. indeholder bestemmelser om international kompetence i sager om ægtefællebidrag. Der henvises til punkt 2.3.4.

2.3.10 Inddrivelse af underholdsbidrag

Reglerne for *Færøerne* om opkrævning og inddrivelse af underholdsbidrag findes i lov nr. 150 af 24. april 1963 om inddrivelse af underholdsbidrag. Loven gælder efter § 25 direkte for Færøerne. Loven er ændret ved lov nr. 280 af 8. juni 1977, der er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 471 af 15. september 1981. Derudover gælder langtingslov nr. 71 af 20. maj 1996 om børnebidrag til enlige forsørgere m.fl., som senest er ændret ved lagtingslov nr. 104 af 3. november 2016.

Efter lov om inddrivelse af underholdsbidrag foretages inddrivelsen af det sociale udvalg. I henhold til lagtingslov om børnebidrag til enlige forsørgere m.fl. kan bidragsbetaler anmode den færøske socialforvaltning (Almannaverkið) om forskudsvis udbetaling af børnebidrag. TAKS står for inddrivelsen af børnebidrag.

Med hensyn til ægtefællebidrag kan der rettes henvendelse til den færøske socialforvaltning (Almannaverkið), hvis bidraget ikke bliver betalt. Socialforvaltningen (Almannaverkið) vil herefter, efter at have hørt bidragsbetaler, videresende kravene for hver gang de forfalder til TAKS til inddrivelse. TAKS udbetaler herefter bidraget efter at have indhentet det fra bidragsbetaler.

I *Danmark* findes reglerne om opkrævning og inddrivelse af underholdsbidrag i henholdsvis i lov om opkrævning af underholdsbidrag og lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, der også omfatter inddrivelse af private bidragskrav.

Efter § 2 i lov om opkrævning af underholdsbidrag opkræver Udbetaling Danmark krav på underholdsbidrag på baggrund af danske bidragsafgørelser. Når Udbetaling Danmark har ud-

tømt muligheden for at opkræve bidragsgælden overgår sagen til restanceinddrivelsesmyndigheden (SKAT), som inddriver bidraget efter lov om inddrivelse af gæld til det offentlige, der ikke ligger inden for sagsområdet "person-, familie- og arveretten".

Konventioner om inddrivelse af underholdsbidrag

For Danmark gælder følgende fire konventioner om inddrivelse af underholdsbidrag:

- Den af De forenede Nationer vedtagne konvention af 20. juni 1956 om inddrivelse af underholdspligt i udlandet (FN-konventionen).
- Haagerkonventionen af 15. april 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser vedrørende underholdspligt over for børn (Haagerkonventionen af 1958).
- Konvention af 23. marts 1962 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om inddrivelse af underholdsbidrag (den nordiske inddrivelseskonvention).
- Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt (Haagerkonventionen af 1973).

FN-konventionen er i modsætning til de øvrige konventioner ikke en fuldbyrdelseskonvention, men alene en retshjælpskonvention. Konventionen indebærer en forpligtelse til ved hjælp af inddrivelseslandenes egne regler at lette inddrivelsen af underholdsbidrag. Ved Danmarks tiltrædelse af konventionen, blev der ikke taget forbehold for Færøerne, hvorfor konventionen også gælder for Færøerne.

Haagerkonventionen af 1958 omfatter alene børnebidrag til børn under 21 år. Haagerkonventionen af 1973 omfatter både børne- og ægtefællebidrag. Haagerkonventionen af 1958 bortfalder mellem stater, der begge har ratificeret Haagerkonventionen af 1973, og har i dag alene betydning i forhold til ganske få lande. Konventionerne gælder for Færøerne.

Den nordiske inddrivelseskonvention handler om inddrivelse af underholdsbidrag på grundlag af dokumenter, der er udfærdiget i et af de nordiske lande. Konventionen gælder uanset parternes statsborgerforhold. Det afgørende er alene, at der er truffet afgørelse om underholdsbidrag i et af de andre nordiske lande, og at bidragsbetaleren bor i et af de nordiske lande.

2.4 Arveret

Arveloven

Reglerne for *Færøerne* om arv findes i arveloven, der er sat i kraft ved anordning nr. 272 af 14. maj 1986 om ikrafttræden af arveloven for Færøerne.

Arveloven for Færøerne indeholder materielle regler om fordeling af arv. Reglerne i arveloven for Færøerne svarer i vidt omfang til den tidligere gældende danske arvelov, som var gældende i perioden 1963-2007 i Danmark. Den tidligere gældende danske arvelov blev ændret en række gange, men størstedelen af disse lovændringer er ikke sat i kraft for Færøerne. Ar-

veloven for Færøerne er senest ændret ved anordning nr. 582 af 23. juni 2008, hvor der blev foretaget en mindre ændring af arvelovens § 14.

Efter arveloven for Færøerne udgør 1/2 af den arvelod, som tilkommer arveladerens livsarvinger og ægtefælle, tvangsarv, mens ægtefællens legale arv udgør 1/3 af boet i tilfælde, hvor arveladeren efterlader sig livsarvinger. Arveloven for Færøerne indeholder derudover regler om oprettelse af vidne-, notar- og mundtlige testamenter samt uskiftet bo, som til en vis grad svarer til reglerne i den gældende arvelov i Danmark.

I *Danmark* findes reglerne om arv i arveloven, jf. lov nr. 515 af 6. juni 2007, der trådte i kraft den 1. januar 2008. Arveloven er ændret i alt fire gange, senest ved lov nr. 628 af 8. juni 2016, der trådte i kraft den 1. oktober 2016.

Hverken arveloven fra 2008 eller de efterfølgende ændringer er sat i kraft for Færøerne.

Arveloven indeholder materielle regler om fordeling af arv. Med arveloven fra 2008 er der i forhold til den tidligere arvelov bl.a. samlet set sket en betydelig styrkelse af den længstlevende ægtefælles arveretlige stilling, idet ægtefællens legale arv er forhøjet fra 1/3 til 1/2 af boet i de tilfælde, hvor arveladeren efterlader sig livsarvinger. Samtidig er ægtefællens tvangsarv nedsat fra 1/2 til 1/4 af den legale arvelod, således at tvangsarven nu udgør 1/4 af den legale arvelod, uanset om man er ægtefælle eller livsarving. Arveloven indeholder endvidere regler om udvidet samlevetestamenter, som har til hensigt at sidestille samlevende med ægtefæller i arveretlig henseende. Endelig indeholder arveloven regler om bl.a. betingelserne for oprettelse af vidne-, notar- og nødtestamenter samt regler om uskiftet bo.

Nordisk arveretskonvention

Den Nordiske Arveretskonvention (konvention af 19. november 1934 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte) indeholder regler om lovvalg, værneting samt regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser i forholdet mellem de kontraherende stater.

Konventionen trådte i kraft den 19. december 1934 og er ændret ved overenskomst af 9. december 1975 og overenskomst af 1. juni 2012.

Færøerne er omfattet af den oprindelige konvention af 19. december 1934 og overenskomsten af 9. december 1975, men ikke den seneste overenskomst af 1. juni 2012.

2.5 Tværgående internationale konventioner m.v.

2.5.1 Den Nordiske Ægteskabskonvention

Den Nordiske Ægteskabskonvention (konvention af 6. februar 1931 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål) indeholder internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, separation, skilsmisse, omstødelse af ægteskab, ægtepagter, bosondring, adoption og værgemål.

Konventionen blev efter bemyndigelse, jf. lov nr. 279 af 11. november 1931 vedrørende internationalprivatretlige Bestemmelser mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om Ægteskab, Adoption og Værgemaal, sat i kraft for Danmark og Færøerne ved kongelig resolution af 19. november 1931, jf. bekendtgørelse nr. 323 af 28. december 1931 (Lovtidende C), som ændret ved bekendtgørelse nr. 53 af 17. november 1948 (Lovtidende C).

Anvendelsen af bestemmelserne i konventionen er knyttet op på, at en eller flere parter har statsborgerskab i et af de nordiske lande. Efter konventionen skal administrative og retskraftige judicielle afgørelser, som er udfærdiget i et af de nordiske lande i overensstemmelse med konventionen, have gyldighed i de andre nordiske lande uden særlig stadfæstelse og uden prøvelse af afgørelsens rigtighed.

Den Nordiske Ægteskabskonvention er senere ændret ved følgende overenskomster mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige:

- Overenskomst af 26. marts 1953. Overenskomsten er efter bemyndigelse, jf. lov nr. 295 af 17. november 1953 om tillæg til lov nr. 279 af 11. november 1931 vedrørende internationalprivatretlige bestemmelser mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ægteskab, adoption og værgemål, sat i kraft for Danmark og Færøerne ved kongelig resolution af 8. januar 1954, jf. bekendtgørelse nr. 6 af 15. februar 1954. Ændringerne vedrører indgåelse af ægteskab, herunder lysning, samt separation og skilsmisse.
- Overenskomst af 3. november 1969, jf. kongelig resolution af 11. december 1969, jf. bekendtgørelse nr. 68 af 17. august 1970. Ændringerne vedrører indgåelse af ægteskab, herunder lysning, samt omstødelse af ægteskab.
- Overenskomst af 20. november 1973, jf. bekendtgørelse nr. 23. af 14. februar 1974. Ændringerne vedrører indgåelse af ægteskab, herunder lysning, separation og skilsmisse samt gyldigheden af afgørelser, der er omfattet af konventionen.
- Overenskomst af 6. februar 2001, jf. bekendtgørelse nr. 34 af 28. november 2002. Ændringerne vedrører separation og skilsmisse, forældremyndighed, barnets bopæl og samvær samt gyldigheden af afgørelser, der er omfattet af konventionen.
- Overenskomst af 26. januar 2006, jf. bekendtgørelse nr. 2 af 14. januar 2009. Ændringerne vedrører formueforholdet mellem ægtefæller.

Konventionen med senere ændringer i form af de nævnte overenskomster finder anvendelse for Færøerne, bortset fra 2006-overenskomsten.

2.5.2 Tværgående internationale forpligtigelser af betydning for de sagsområder der er omfattet af en overtagelse, herunder børnekonventionen, Den Europæiske Menneskeretskonvention m.v.

FN's konvention om barnets rettigheder – Børnekonventionen

Danmark har i henhold til kongelig resolution af 5. juli 1991 ratificeret konventionen af 20. november 1989 om barnets rettigheder (Børnekonventionen), jf. bekendtgørelse nr. 6 af 16. januar 1992, med virkning fra den 18. august 1991. Konventionen gælder for Færøerne med virkning fra den 11. maj 1993, jf. bekendtgørelse nr. 90 af 7. oktober 1993.

Børnekonventionen sikrer børn en række fundamentale rettigheder, herunder bl.a. ret til uddannelse, ret til social sikkerhed og til en rimelig levestandard, ret til sundhed, ret til at bevare forbindelse med sine forældre, beskyttelse mod økonomisk udnyttelse og ret til respekt for barnets mening. Konventionen dækker således et meget bredt område, der berører en lang række samfundsforhold og retsområder. Konventionen er endvidere rettet mod alle personer under 18 år, medmindre barnet bliver myndigt tidligere efter den lov, der gælder for barnet.

Konventionens rettigheder er i Danmark sikret ved et stort antal forskellige love og administrative forskrifter inden for bl.a. uddannelseslovgivningen, den sociale lovgivning, sundhedslovgivningen, den familieretlige lovgivning og arbejdsmiljølovgivningen.

Børnekonventionen er ikke inkorporeret i dansk ret. Danmark har imidlertid internationalt forpligtet sig til at overholde børnekonventionen, og konventionen kan, uanset om den er indskrevet i en dansk lov eller ej, påberåbes for og anvendes af domstolene og andre retsansvarende myndigheder.

Danmark har ratificeret den i New York den 7. september 2000 vedtagne valgfri protokol af 25. maj 2000 til konventionen om barnets rettigheder vedrørende inddragelse af børn i væbnede konflikter. Den valgfri protokol trådte i kraft for Danmark den 27. september 2002. Den valgfri protokol gælder for Færøerne, jf. bekendtgørelse nr. 14 af 29. april 2004 med virkning fra den 23. januar 2004.

Danmark har endvidere ratificeret den i New York den 7. september 2000 vedtagne valgfri protokol af 25. maj 2000 til konventionen om barnets rettigheder vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi. Den valgfri protokol trådte i kraft for Danmark den 24. juli 2003. Færøerne tiltrådte den valgfri protokol den 10. oktober 2016.

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Danmark har i henhold til kongelig resolution af 31. marts 1953 ratificeret den i Rom den 4. november 1950 undertegnede konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grund-

læggende frihedsrettigheder, jf. bekendtgørelser nr. 20 af 11. juni 1953. Konventionen trådte i kraft den 3. september 1953.

Ved lov nr. 285 af 29. april 1992 blev Den Europæiske Menneskerettighedskonvention gjort til en del af dansk ret, og ved anordning nr. 136 af 25. februar 2000 er det bestemt, at loven og så skal gælde for Færøerne.

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention indeholder en række civile og politiske rettigheder, det vil sige beskyttelse af borgernes fysiske integritet, bevægelsesfrihed og privatliv, krav om en retfærdig og hurtig rettergang for uafhængige domstole, forbud mod usaglig forskelsbehandling, ytrings-, forsamlings- og religionsfrihed samt rettigheder i forbindelse med valg, undervisning og sprog. Ifølge artikel 1 skal de kontraherende parter sikre enhver person under deres jurisdiktion de rettigheder og friheder, som følger af konventionen.

Inden for familieretten har særligt konventions artikel 8 og 12 betydning. Artikel 8 omhandler bl.a. retten til respekt for privatliv og familieliv, mens artikel 12 omhandler retten til at indgå ægteskab og stifte familie.

2.6 Oversigt over de myndigheder der behandler færøske sager om person-, familie- og arveret

2.6.1 Færøerne – konkrete sager, borgerhenvendelser m.v.

Rigsombudsmanden på Færøerne

Al person- og familieretlig sagsbehandling er samlet i én afdeling hos Rigsombudsmanden (familieretsafdelingen), som varetager den konkrete sagsbehandling vedrørende følgende områder indenfor person- og familieretten:

- indgåelse af ægteskab
- separation og skilsmisse
- ægtefællebidrag
- børne- og uddannelsesbidrag
- forældremyndighed
- samvær, herunder
 - afholdelse af børnesamtaler
 - udførelse af overvåget samvær
- værgemål
- godkendelse af ægtepagter
- formueforholdet mellem ægtefæller under ægteskabet
- adoption, herunder
 - stedbarnsadoption
 - familieadoption
 - fremmedadoption, herunder
 - godkendelse som adoptant til fremmed adoption og omfanget af godkendelsesrammen
 - efterfølgende udvidelse af godkendelsesramme

- bortfald af en godkendelse
- udfærdigelse af opfølgingsrapporter
- en mors fritagelse for at oplyse navnet på barnets far
- eksekutorbevilling
- båndlæggelse
- børnesagkyndig rådgivning
- konfliktmægling
- diverse, herunder behandlingen af aktindsigtsanmodninger og klagesager.

Når Rigsombudsmanden modtager en ansøgning om fastsættelse af samvær, indkaldes forældre som udgangspunkt til et samværsmøde hos en jurist eller – hvis forældre er enige om det – til et tværfagligt møde, hvor mødet afholdes af Rigsombudsmandens børnesagkyndige rådgiver og en jurist.

I forbindelse med oplysning af samværssager er Rigsombudsmanden som udgangspunkt forpligtet til at høre børnenes eventuelle mening om samvær, såfremt barnet er fyldt 12 år. Er barnet under 12 år, skal der ligeledes finde en samtale sted med barnet, hvis barnets modenhed og sagens omstændigheder tilsiger det.

I nogle samværssager træffes der afgørelse om, at samværet mellem et barn og en samværsforælder skal overvåges/overværes i en kortere eller længere periode. Der kan evt. udfærdiges en skriftlig redegørelse for det overvågede samvær, til brug for sagens endelige afgørelse.

Rigsombudsmanden skal tilbyde både børn og forældre børnesagkyndig rådgivning, hvis der er uenighed om forældremyndighed og/eller samvær. Herudover kan Rigsombudsmanden tilbyde børnesagkyndig rådgivning i andre tilfælde. Desuden skal Rigsombudsmanden tilbyde forældre konfliktmægling, hvis der er uenighed om forældremyndighed eller samvær.

Endelig løser familieretsafdelingen navnlig følgende arbejdsopgaver:

- udfærdiger og opdaterer standarder indenfor de forskellige sagsområder
- udfærdiger og opdaterer vejledninger indenfor de forskellige sagsområder
- udfærdiger og opdaterer diverse blanketter indenfor de forskellige sagsområder
- vedligeholder Rigsombudsmandens hjemmeside
- vejleder diverse færøske myndigheder, herunder forelæsninger, oplæg m.v.
- giver møde i diverse udvalg i Lagtinget, når der indkaldes hertil
- afklarer diverse tvivlsspørgsmål, evt. i samarbejde med overordnede myndigheder
- kontakt med overordnede myndigheder i Danmark
- opdaterer ved ændret lovgivning/praksisændringer

Domstolene

Domstolenes sager kan opdeles i tre kategorier med tilhørende sagstyper:

1. Retssager, der omfatter:
 - separation og skilsmisse
 - forældremyndighed
 - faderskab
 - ophævelse af adoptivforhold
 - værgemål

- dødsformodningsdom (borteblevneloven)
- 2. Skiftesager, der omfatter:
 - arv
 - ægtefælleskifte
- 3. Fogedsager, der omfatter:
 - fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed og samvær

Præst, sysselmand og byrådsformand

En præst i folkekirken, en sysselmand og en byrådsformand kan foretage prøvelse af ægteskabsbetingelserne samt forestå en vielse.

Præster i andre trosamfund kan efter bemyndigelse ligeledes forestå en vielse, men kan ikke foretage en prøvelse af ægteskabsbetingelserne.

Politiet

Politiet behandler sager om faderskab og modtager i den forbindelse anerkendelse af et faderskab.

2.6.2 Det danske ressortområde inden for person-, familie- og arveret

Børne- og Socialministeriet

Børne- og Socialministeriets ressort varetager lovgivningen vedrørende faderskab og medmoderskab, adoption, forældreansvar (forældremyndighed, barnets bopæl, samvær, internationale børnebortførelser m.v.), børns forsørgelse, ægteskabets indgåelse (vielse), ægteskabets opløsning, ægteskabets retsvirkninger, ægtefællebidrag og inddrivelse af underholdsbidrag.

Børne- og Socialministeriet er udpeget som centralmyndighed i forhold til sagsområderne internationale børnebortførelser og internationalt forældreansvar og har i den forbindelse direkte borgerkontakt. Herudover beskikker ministeriet medlemmerne af Adoptionsnævnet.

I forhold til Færøerne er Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, en del af Børne- og Socialministeriet. Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, behandler klager over Rigsombudsmandens afgørelser om:

- adoption
- forældremyndighed og samvær
- børnebidrag
- ægteskabs indgåelse – dispensation for ægteskabsbetingelserne og anerkendelse af udenlandske skilsmisser
- ægteskabs opløsning
- ægtefællebidrag
- godkendelse af ægtepagter

- en mors fritagelse for at oplyse navnet på barnets far

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, behandler også sager i 1. instans. Det gælder f.eks. sager om ophævelse af et adoptivforhold.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, fungerer desuden som dansk centralmyndighed i forhold til adoption, herunder fører tilsyn med den adoptionsformidlende organisation DIA (Danish International Adoption) samt i forhold til international inddrivelse af underholdsbidrag. Hertil kommer, at Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, fører et register over gennemførte adoptioner i Danmark, Færøerne og Grønland.

Ankestyrelsen, Familieretsafdelingen, beskikker medlemmer af adoptionssamrådene samt stiller sekretariatsbistand til rådighed for Adoptionsnævnet.

Adoptionsnævnet behandler klager over Rigsombudsmandens afgørelser om godkendelse som adoptant, herunder bortfald og forlængelse af en godkendelse. Herudover har nævnet tilknyttet uvildige rådgivende børnelæger, som godkendte adoptanter kan konsultere i forbindelse med, at de har fået anvist et barn til adoption.

Justitsministeriet

Justitsministeriets ressort har ansvaret for lovgivningen vedrørende arveret, værgemål, bortblevne, retspleje og skifteret.

Justitsministeriet behandler konkrete sager om permutation (ændring af testamenter) og statens afståelse af arv, herunder fordeling af tvangsarv efter en tvangsarving, der er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt.

Civilstyrelsen, der er en styrelse under Justitsministeriet, behandler klager over Rigsombudsmandens afgørelser om værgemål, båndlæggelse af formue tilhørende personer under værgemål samt båndlæggelse af arv. Herudover behandler Civilstyrelsen sager om båndlæggelse af gave.

Sundheds- og Ældreministeriet

Sundheds- og Ældreministeriets ressort varetager lovgivningen vedrørende svangerskabsafbrydelse, sterilisation og kastration.

3. Internationale- og interprovinsielretlige problemstillinger

3.1 Interprovinsiel ret

3.1.1 Indledning

Som det fremgår af kapitel 2, er der i dag på det person-, familie- og arveretlige område ganske store forskelle mellem lovgivningen på Færøerne og i Danmark, idet ny lovgivning for Danmark de seneste mange år kun i begrænset omfang er blevet sat i kraft for Færøerne. Forskellene betyder, at der i dag eksisterer en række interprovinsielretlige problemstillinger på området, navnlig i relation til kompetence og lovvalg samt anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser, aftaler m.v.

Interprovinsielretlige problemer opstår bl.a., når en person flytter mellem Danmark og Færøerne, eller når en sag har tilknytning til både Færøerne og Danmark, f.eks. fordi den ene part bor på Færøerne og den anden part bor i Danmark. Der kan i sådanne situationer opstå spørgsmål om, i hvilken del af riget en person-, familie- eller arveretlig sag skal behandles, om sagen skal afgøres efter loven i den ene eller den anden del af riget, og om en afgørelse truffet i en del af riget kan anerkendes og fuldbyrdes i en anden del af riget.

Højesteret har ved dommen U.2001.1540H taget stilling til nogle principielle interprovinsielretlige spørgsmål.

U.2001.1540H: Sagsfremstilling

Ugifte samboende forældre boede i Danmark, hvor de havde aftalt fælles forældremyndighed over deres to børn. Moren flyttede til Færøerne med børnene, og faren anlagde forældremyndighedssag på Færøerne. Han nedlagde påstand om, at forældremyndigheden over det ene barn skulle tillægges ham alene, mens forældremyndigheden over det andet barn skulle tillægges moren alene. Moren nedlagde påstand om, at forældremyndigheden over begge børn skulle tillægges hende alene.

Den daværende lovgivning om forældremyndighed på Færøerne indeholdt ikke regler om aftalt fælles forældremyndighed, heller ikke om ændring af aftalt fælles forældremyndighed.

Ved dommen udtalte Højesteret, at forældrene fortsat havde fælles forældremyndighed, selvom børnene

boede på Færøerne, hvor der ikke var regler om aftale om fælles forældremyndighed. Højesteret fastslog videre, at sagen skulle afgøres efter lovgivningen om forældremyndighed på Færøerne. Da lovgivningen på Færøerne ikke indeholdt bestemmelser om ændring af aftalt fælles forældremyndighed, udtalte Højesteret, at afgørelsen skulle træffes efter en analogi af bestemmelsen i lovgivningen for Færøerne om ændring af forældremyndighed for gifte forældre ved samlivsophævelse og ikke efter bestemmelsen om overførelse af forældremyndighed for ugifte forældre.

Det bemærkes, at tilsvarende problemstillinger om kompetence, lovvalg samt anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser findes i internationale sammenhænge, jf. punkt 3.2.

3.1.2 Kompetence

Reglerne om international kompetence (se punkt 3.2.2) fastlægger, om en sag kan behandles i Danmark.

Kompetencereglerne er udformet forskelligt på de enkelte sagsområder, men som udgangspunkt er modpartens (sagsøgttes) eller ansøgerens (sagsøgerens) bopæl afgørende for spørgsmålet om kompetencen.

For så vidt angår sager, der behandles ved domstolene, findes reglerne om kompetence i retsplejelovgivningen, hvor begrebet værneting til tider anvendes.

For så vidt angår sager, der behandles af administrative myndigheder, findes kompetencereglerne ofte i en administrativ forskrift, men på enkelte områder er kompetencen for administrative myndigheder lovreguleret.

De kompetenceregler, der gælder for henholdsvis Færøerne og Danmark, indeholder ikke interprovinsielretlige kompetenceregler. Kompetencereglerne regulerer derfor ikke direkte, om en sag skal behandles på Færøerne eller i Danmark. Det beror således på f.eks. kompetencereglerne for Færøerne, om en skilsmisssag kan behandles på Færøerne. Det er uden betydning for myndighederne på Færøernes kompetence til at behandle sagen, at skilsmisssagen også ville kunne behandles i Danmark.

Kompetencereglerne kan i nogle situationer betyde, at en part kan vælge, om en sag skal behandles på Færøerne eller i Danmark.

Kompetencereglerne kan i nogle situationer betyde, at den ene part kan anlægge en sag i den ene del af riget (f.eks. på Færøerne), samtidig med at den anden part anlægger en tilsvarende sag i en anden del af riget. Der findes hverken i lovgivningen for Færøerne eller Danmark regler om håndteringen af sådanne situationer.

På følgende sagsområder er der væsentlige forskelle mellem de kompetenceregler, der gælder for Færøerne, og kompetencereglerne for Danmark:

Forældreansvar (forældremyndighed og samvær):

- Efter § 448 f i retsplejeloven for *Danmark* er udgangspunktet, at en retssag om forældreansvar kun kan behandles i Danmark, hvis barnet bor i Danmark. Der kan dog i visse situationer træffes afgørelse om forældreansvar, hvis barnet opholder sig i Danmark. Det er uden betydning for kompetence, hvor forældrene bor. Efter forældreansvarslovens § 46 finder retsplejelovens § 448 f også anvendelse på Statsforvaltningens internationale kompetence i forældreansvarssager.
- Efter § 448 c i retsplejeloven for *Færøerne* afhænger rettens kompetence til at behandle en forældremyndighedssag af forældrenes bopæl, da sagen navnlig kan behandles på Færøerne, hvis sagsøgte har bopæl på Færøerne, eller hvis sagsøgeren har bopæl på Færøerne og enten har boet på Færøerne i de sidste to år eller tidligere har haft bopæl på Færøerne. Efter § 13 i bekendtgørelse for Færøerne om forældremyndighed og samvær m.v. kan Rigsombudsmanden navnlig behandle en forældremyndighedssag, hvis en af forældrene har bopæl på Færøerne. Det er således uden betydning for kompetencen for myndighederne på Færøerne til at behandle forældremyndighedssager, hvor barnet bor eller opholder sig. Efter bekendtgørelsens § 14 kan Rigsombudsmanden behandle en sag om samvær, hvis barnet bor på Færøerne, hvis en sag om forældremyndighed over barnet behandles på Færøerne, eller hvis parterne er enige herom.

Børne- og ægtefællebidrag:

- Efter underholdspligtforordningen⁹, der gælder for *Danmark*, er det udgangspunktet, at den, der er berettiget til børne- eller ægtefællebidrag (bidragsmodtageren), kan indlede en sag herom der, hvor den, der er forpligtet til at betale bidrag (bidragsbetaleren), har bopæl, eller der, hvor bidragsmodtageren har bopæl. Bidragsbetaleren kan som udgangspunkt kun indlede en sag der, hvor bidragsmodtageren har bopæl. I sager om børnebidrag anses barnet som bidragsmodtager.
- For *Færøerne* fremgår det af § 10, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 7 af 14. januar 1961 om behandling af faderskabssager m.v., som sat i kraft for Færøerne ved bekendtgørelse nr. 368 af 30. november 1962, at sager om børnebidrag behandles der, hvor bidragsbetaleren bor eller i mangel af bopæl opholder sig. Er bidragsbetaleren død, eller har den pågældende ikke kendt bopæl eller opholdssted "her i landet", dvs. på Færøerne, behandles en sag om børnebidrag der, hvor bidragsmodtageren bor eller opholder sig. For sager om ægtefællebidrag efter ægteskabsloven findes reglerne om kompetence i punkt 3 i cirkulæreskrivelse af 8. november 2002 om international kompetence i sager om børne- og ægtefællebidrag. Det fremgår af cirkulæreskrivelsen, at reglerne om kompetence i EF-domskonventionen¹⁰ og i Lugano-konventionen af 16. september 1988¹¹ skal an-

⁹ Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt.

¹⁰ Konvention af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager (EF-Domskonventionen). Konventionen gælder ikke for Færøerne.

¹¹ Konvention af 16. september 1988 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (Lugano-konventionen), der er afløst af Konvention af 30. oktober 2007 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Lugano-konventionen). Ingen af konventionerne gælder for Færøerne.

vendes analogt på sager om ægtefællebidrag. Dette medfører, at bidragsmodtageren som udgangspunkt kan indlede en sag om ægtefællebidrag der, hvor bidragsbetaleren har bopæl, eller der, hvor bidragsmodtageren har bopæl eller opholder sig. Bidragsbetaleren kan som udgangspunkt kun indlede en sag der, hvor bidragsmodtageren har bopæl. For sager om ægtefællebidrag efter retsvirkningsloven findes reglerne om kompetence i punkt 1 i cirkulære nr. 182 af 28. november 1925 om beføjelserne efter retsvirkningsloven. Det fremgår af cirkulæret, at en sag om ægtefællebidrag behandles der, hvor ægtefællerne bor eller opholder sig, eller, hvis de ikke lever sammen, der, hvor bidragsbetaleren bor eller opholder sig. Hvis bidragsbetaleren ikke har kendt bopæl eller opholdssted "her i landet", dvs. på Færøerne, behandles sagen der, hvor bidragsmodtageren bor eller opholder sig.

Det bemærkes, at der efter lov om børns forsørgelse for Danmark i nogle situationer skal betales et gebyr for behandlingen af en ansøgning om ændring af børnebidrag. Efter lovgivningen for Færøerne skal der ikke betales gebyr i børnebidragssager.

3.1.3 Lovvalg

Når det er fastslået, om en sag skal behandles på Færøerne eller i Danmark, skal der tages stilling til, om sagen skal afgøres efter den lovgivning, der gælder for Færøerne eller for Danmark – eller om den skal afgøres efter udenlandsk ret (se punkt 3.2.2).

Det er udgangspunktet, at sagen afgøres efter den lovgivning, der gælder for den del af riget, hvor sagen behandles. En skilsmisssag, der behandles på Færøerne, afgøres således efter den udgave af ægteskabsloven, der er sat i kraft for Færøerne. Dette gælder også, selvom sagen har en væsentlig tilknytning til Danmark, hvor ægteskabsloven i nogle situationer indeholder en nemmere adgang til skilsmisse end lovgivningen for Færøerne. Der henvises til princippet i dommen U2001.1540.2H (se punkt 3.1.1).

På følgende punkter afgøres en sag i nogle situationer ikke efter loven i den del af riget, hvor sagen behandles:

- Efter retspraksis er formueforholdet mellem ægtefæller underlagt mandens domicillov på tidspunktet for indgåelsen af ægteskabet. Mandens nye domicillov anvendes dog, hvis manden umiddelbart i forbindelse med indgåelsen af ægteskabet klart foretager et domicilskifte, f.eks. ved at flytte til hustruens domicilstat eller ved, at ægtefællerne umiddelbart efter indgåelsen af ægteskabet får fælles domicil i en tredje stat.
- I forbindelse med skifte af et dødsbo gælder efter retspraksis som udgangspunkt loven i det land, hvor arvelader sidst havde domicil. Afdødes domicillov fraviges, hvis arvingerne under skiftet aftaler, at dansk arveret skal finde anvendelse, medmindre arvelader i testamentet har udelukket dette. Afdødes domicillov fraviges endvidere for så vidt angår fast ejendom beliggende i en anden stat end domicilstaten, såfremt der i denne stats lovgivning gælder særlige regler om arvemåden til en sådan fast ejendom (lex situs). Den nordiske konvention om arv og skifte indeholder tilsvarende regler. Der gælder endvidere en række særlige lovvalgsregler for

testamenter i sager om testator habilitet, formgyldighed for testamentariske dispositioner og fortolkning af testamenter.

Om lovvalget i relation til retsinstitutter fra en del af riget, der ikke kendes i den del af riget, hvor en sag behandles, henvises ligeledes til dommen i U2001.15402H (se punkt 3.1.1), der vedrørte aftalt fælles forældremyndighed. Det er den myndighed, der behandler den pågældende sag, der tager stilling til lovvalget.

3.1.4 Anerkendelse og fuldbyrdelse

Når der på Færøerne eller i Danmark er afsagt dom eller truffet afgørelse om en sag på det person-, familie- eller arveretlige område, kan der opstå spørgsmål om, hvorvidt dommen eller afgørelsen kan anerkendes og fuldbyrdes i en anden del af riget. Der kan også opstå spørgsmål om anerkendelse og fuldbyrdelse på Færøerne eller i Danmark af en aftale, der er indgået i en anden del af riget i overensstemmelse med lovgivningen for den del af riget.

Endelig kan der være tale om anerkendelse i en del af riget af en retstilstand, der følger af loven i en anden del af riget. Som eksempel på dette kan nævnes § 7, stk. 3, i den for Danmark gældende forældreansvarslov, der fastslår, at når en mand anses som far til et barn født uden for ægteskab, så har forældrene automatisk fælles forældremyndighed, hvis de har eller har haft fælles folkeregisteradresse inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel. Den fælles forældremyndighed registreres automatisk i CPR, og faren vil kunne få udstedt dokumentation for, at barnet er undergivet fælles forældremyndighed.

Spørgsmål om anerkendelse af afgørelser fra andre dele af riget opstår hovedsageligt for administrative myndigheder.

I det følgende dækker "afgørelse" også over aftaler og retstilstand efter loven, medmindre andet er anført.

Spørgsmål om anvendelse af en afgørelse fra en anden del af riget opdeles i spørgsmål om anerkendelse af afgørelsen og fuldbyrdelse af afgørelsen. Om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser henvises til punkt 3.2.2.

Anerkendelse

Der findes ikke lovregler, der regulerer anerkendelsen i en del af riget af en afgørelse m.v. fra en anden del af riget, men i praksis anerkendes afgørelser fra andre dele af riget normalt uden videre.

Spørgsmål om anerkendelse i en del af riget af en afgørelse fra en anden del af riget kan illustreres ved følgende eksempler:

- Når ægteskabet er indgået i Danmark, forudsætter en skilsmisse på Færøerne, at ægteskabet anerkendes på Færøerne.
- Registrering i CPR-registeret i Danmark af skilsmisse fra Færøerne forudsætter, at skilsmissen anerkendes i Danmark.

- Registrering i CPR-registeret i Danmark af faderskabet til et barn, der er født i ægteskab på Færøerne, forudsætter, at faderskabet, der følger direkte af loven på Færøerne, anerkendes i Danmark.

Som eksemplerne viser, opstår spørgsmål om anerkendelse af afgørelser fra andre dele af riget hovedsageligt for administrative myndigheder. Anerkendelsesspørgsmål kan dog også opstå præjudicielt under en retssag.

Som beskrevet i kapitel 2 er der på flere områder forskel på lovgivningen for Færøerne og Danmark. Dette indebærer bl.a., at nogle af de retsinstitutter, der findes i dansk ret, ikke findes på Færøerne. Dette rejser spørgsmål, om det pågældende retsinstitut overhovedet skal anerkendes – og hvis det anerkendes, kan der opstå problemer med hensyn til, hvordan anerkendelsen skal føres ud i livet. Som eksempler på dette kan nævnes følgende:

- Retsvirkningsloven: Efter retsvirkningsloven for Danmark kan ægtefæller aftale særejeformer, der ikke findes i retsvirkningsloven for Færøerne, f.eks. skilsmisse-særeje hvor formuen ikke indgår i formuedelingen ved separation og skilsmisse, men indgår i delingen ved død. En arvelader og gavegiver kan træffe tilsvarende bestemmelser. Henset til lovvalgsreglen på dette område - se punkt 3.2.2 - ses dette ikke at give anledning til lovgivningsmæssige problemer.
- Efter forældreansvarsloven for Danmark kan der som beskrevet i punkt 2.3.3 træffes afgørelser, der ikke kan træffes efter lov om forældremyndighed og samvær for Færøerne, f.eks. bopælsafgørelser og afgørelser om barnets samvær med andre end sine forældre. Det må antages, at sådanne afgørelser ikke anerkendes på Færøerne.
- Adoption for ugifte samlevende: Efter adoptionsloven for Danmark kan den, der er gift eller samlevende, kun adoptere sammen med sin ægtefælle eller samlever. Herudover kan en ægtefælle adoptere den anden ægtefælles barn og tilsvarende kan en samlever adoptere den anden samlevers barn (stedbarnsadoption). Det er uafklaret, om ugifte samlevendes adoption af et barn i Danmark anerkendes på Færøerne.
- Ved medmoderskab kan den kvinde, der føder et barn, under visse betingelser aftale med sin kvindelige partner/ægtefælle, at partneren/ægtefællen skal være barnets medmoder. Medmoderskab har samme retsvirkninger som faderskab.
- Det har hidtil været antaget, at registrerede partnerskaber indgæet i f.eks. Danmark ikke vil blive anerkendt eller tillagt retsvirkninger på Færøerne, fordi dette vil stride mod fundamentale retsprincipper på Færøerne. Når lovgivningen om ægteskab mellem to personer af samme køn sættes i kraft for Færøerne (se punkt 2.3.5), bortfalder begrundelsen for ikke at anerkende registreret partnerskab på Færøerne. Dette vil også gælde udenlandske partnerskaber og ægteskaber.

Anerkendelse af en familieretlig afgørelse fra en anden del af riget kan også have betydning uden for familieretten, f.eks. i relation til forskudsvis udbetaling af børnebidrag:

Efter § 11 i den danske børnetilskudslov (lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1095 af 7. oktober 2014) kan et bidrag til et barns underhold, der er fastsat efter lov om børns forsørgelse, og som ikke betales på forfaldsdagen, udbetales af Udbetaling Danmark til den person, der er berettiget til at kræve bidraget fastsat efter § 18, stk. 2, i lov om børns forsørgelse. Tilsvarende følger det af § 2 i lagtingslov nr. 71 af 20. maj 1996 om børnebidrag til enlige forsørgere m.fl., at et bidrag til et barns underhold, fastsat i henhold til lovgivningen om børns retsstilling, kan fordres udbetalt af det offentlige af den person, der er berettiget til at indkræve bidraget, når bidraget ikke betales på forfaldsdagen.

Bestemmelserne forstås sådan, at en afgørelse om børnebidrag, der er truffet af Rigsombudsmanden på Færøerne, danner grundlag for forskudsvis udbetaling af børnebidrag i Danmark - og omvendt.

Fuldbyrkelse

I nogle situationer kan der opstå spørgsmål om fuldbyrkelse i en del af riget af en afgørelse, der er truffet i en anden del af riget. Det drejer sig eksempelvis om fuldbyrkelse af følgende:

- Afgørelse om børne- eller ægtefællebidrag.
- Afgørelse om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær.
- Skifteretsdom om arv og bodeling.
- Aftale om børne- eller ægtefællebidrag, samvær og bodeling.

En række familie- og arveretlige afgørelser er efter deres indhold ikke fuldbyrdelige, f.eks. en afgørelse om skilsmisse, adoption, hvem der er arvinger efter en afdød person m.v.

Domme og kendelser

Regler om fuldbyrkelse af domme og kendelser findes som udgangspunkt i retsplejeloven. Efter § 478, stk. 1, nr. 1, i retsplejelovene for Færøerne og Danmark kan tvangsfuldbyrkelse ske på grundlag af domme og kendelser afsagt af domstole.

Overtagelsen af person-, familie- og arvelovgivningen vil ikke ændre dette, da overtagelsen ikke omfatter domstolene og retsplejelovgivningen.

Afgørelser og aftaler – bortset fra underholdspligt

Retsplejeloven for både Færøerne og Danmark indeholder i § 478, stk. 1, nr. 3, regler om fuldbyrkelse af visse familieretlige afgørelser, der er truffet af administrative myndigheder, og visse familieretlige aftaler. De to bestemmelser er imidlertid ikke ens:

- Efter bestemmelsen for Færøerne kan tvangsfuldbyrkelse ske på grundlag af følgende:
 - Bestemmelser om forældremyndighed eller udøvelse af samkvemsret, som er truffet af overøvrigheden.

- Bestemmelser om forældremyndighed, som findes i vilkår for separation eller skilsmisse meddelt ved bevilling, eller i en aftale, der er godkendt af overøvrigheden.
- Efter bestemmelsen for Danmark kan tvangsfuldbyrdelse ske på grundlag af følgende:
 - Aftaler om forældremyndighed, der er anmeldt til eller godkendt af Statsforvaltningen eller retten.
 - Afgørelser om forældremyndighed, barnets bopæl eller samvær, der er truffet af Statsforvaltningen.
 - Aftaler om barnets bopæl eller samvær, der er indgået over for Statsforvaltningen.
 - Aftaler om barnets bopæl eller samvær, når det udtrykkeligt i aftalen er bestemt, at den kan tjene som grundlag for fuldbyrdelse.

Der er navnlig følgende forskelle mellem bestemmelserne:

- Bestemmelsen for Færøerne omfatter ikke afgørelser om "barnets bopæl", der ikke findes i forældremyndighedsloven for Færøerne.
- Bestemmelsen for Færøerne giver ikke mulighed for fuldbyrdelse af aftaler mellem forældrene om samvær.

Bestemmelsen for Færøerne indeholder ikke udtrykkelig mulighed for fuldbyrdelse af aftaler om forældremyndighed, der er anmeldt til eller godkendt af Rigsombudsmanden eller Statsforvaltningen.

Efter § 478, stk. 1, nr. 2, i begge retsplejelove kan forlig indgået under vilkårsforhandling i henhold til ægteskabsloven danne grundlag for fuldbyrdelse.

Retsplejeloven for både Færøerne og Danmark indeholder særregler om fuldbyrdelsen af afgørelser om forældremyndighed m.v. I retsplejeloven for Færøerne findes reglerne i § 536, og i retsplejeloven for Danmark findes reglerne i §§ 536 og 537 (kapitel 48 a).

Afgørelser og aftaler om underholdspligt

Efter lovgivningen om opkrævning og inddrivelse på Færøerne og i Danmark kan der ske inddrivelse af "en i dansk lov hjemlet underholdsforpligtigelse". Dette indebærer, at bidragsafgørelser truffet af både Rigsombudsmanden på Færøerne og Statsforvaltningen kan inddrives på Færøerne og i Danmark.

Reglerne for *Færøerne* om opkrævning og inddrivelse af underholdsbidrag findes i lov nr. 150 af 24. april 1963 om inddrivelse af underholdsbidrag. Loven gælder efter § 25 direkte for Færøerne. Loven er ændret ved lov nr. 280 af 8. juni 1977, der er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 471 af 15. september 1981. Derudover gælder lagtingslov nr. 71 af 20. maj 1996 om børnebidrag til enlige forsørgere m.fl., som senest er ændret ved lagtingslov nr. 104 af 3. november 2016.

Efter § 2 i lov om inddrivelse af underholdsbidrag foretages inddrivelsen af det sociale udvalg. I henhold til lagtingslov om børnebidrag til enlige forsørgere m.fl. kan bidragsbetaler

anmode den færøske socialforvaltning (Almannaverkið) om forskudsvis udbetaling af børnebidrag. TAKS står for inddrivelsen af børnebidrag.

Med hensyn til ægtefællebidrag kan der rettes henvendelse til den færøske socialforvaltning (Almannaverkið), hvis bidraget ikke bliver betalt. Socialforvaltningen (Almannaverkið) vil her efter, efter at have hørt bidragsbetaler, videresende kravene for hver gang de forfalder til TAKS til inddrivelse.

Inddrivelse kan navnlig ske ved udpantning og lønindeholdelse. Endvidere kan inddrivelse ske ved afsoning.

I *Danmark* findes reglerne om opkrævning og inddrivelse af underholdsbidrag i henholdsvis lov om opkrævning af underholdsbidrag og lov om inddrivelse af gæld til det offentlige.

Efter § 2 i lov om opkrævning af underholdsbidrag opkræver Udbetaling Danmark krav på underholdsbidrag på baggrund af danske bidragsafgørelser. Når Udbetaling Danmark har udtømt muligheden for at opkræve bidragsgælden, overgår sagen til restanceinddrivelsesmyndigheden (SKAT), som inddriver bidraget.

De danske regler om inddrivelse af bidrag svarer overordnet set til de færøske regler. Til forskel for de færøske regler indeholder de danske regler ikke mulighed for at anvende afsoning som inddrivelsesmiddel.

3.2 Internationale problemstillinger

3.2.1 Færøernes deltagelse i Internationalt konventionssamarbejde

Som det fremgår af punkt 2.5, har Danmark tiltrådt en række konventioner m.v. på det person-, familie- og arveretlige område. Flere af disse konventioner gælder ikke for Færøerne, typisk fordi der ved tiltrædelsen af konventionerne blev taget et territorielt forbehold vedrørende Færøerne.

Ønsker Færøerne at være omfattet af konventioner, der i dag ikke gælder for Færøerne, aftales den nærmere fremgangsmåde for tiltrædelsen med Udenrigsministeriet, der bl.a. står for at give meddelelse om tilbagekaldelse af et territorielt forbehold til depositaren for den pågældende konvention.

Færøske myndigheder skal have mulighed for at få Færøernes synspunkter inddraget i forhandlingerne om internationale aftaler og om andet internationalt samarbejde på det person-, familie- og arveretlige område. Danske myndigheder skal derfor orientere færøske myndigheder om forhandlinger om internationale aftaler m.v., og færøske myndigheder skal tilbydes mulighed for at deltage som en del af Kongeriget Danmarks delegationer i internationale forhandlinger. Der henvises til samarbejdsaftalen (se punkt 1.2).

3.2.2 International privatret

International privatret vedrører forholdet mellem lovgivningen m.v. i to lande. I det følgende beskrives overordnet international privatret for Færøerne. Det drejer sig om følgende emner:

- International kompetence
- Lovvalg
- Anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser
- Internationalt samarbejde

International privatret kan være konventionsbestemt, lovbestemt eller følge af praksis på det pågældende sagsområde.

International kompetence

Reglerne om domstolenes og de administrative myndigheders internationale kompetence findes i den pågældende lovgivning, herunder administrativ forskrift, eller i de internationale aftaler, som gælder for Færøerne. Der henvises til punkt 3.1.2 om interprovinsiel kompetence.

Lovvalg

Det er udgangspunktet i dansk international privatret, at sager om person-, familie- eller arveret, der behandles i Danmark, afgøres efter dansk ret, uanset sagens tilknytning til andre lande, hvilket er reguleret i retspraksis og administrativ praksis. Der henvises til punkt 3.1.3 om lovvalg i interprovinsiel ret.

Enkelte konventioner, der gælder for Færøerne, indeholder lovvalgsregler og følger således ikke dette udgangspunkt. Det drejer sig om:

- Den nordiske ægteskabskonvention i relation til indgåelse og opløsning af ægteskab og retsvirkningerne af ægteskab, herunder om ægtepagter, samt adoption og værgemål.
- Den nordiske arveretskonvention i relation til skifte af dødsboer. Konventionen indeholder særlige bestemmelser om lovvalget for så vidt angår behandlingen af testamenter, arvepagter, arveafkald og dødsbrev, visse spørgsmål om fast ejendom med tilbehør, adoptionens arveretlige virkninger, forbyrdelse af retten til arv og arveløsgørelse, forældelse af retten til arv, arveladers gæld samt uskiftet bo.

For enkelte dele af sagsområdet person-, familie- og arveretten er udgangspunktet endvidere fraveget i medfør af retspraksis. Det drejer sig bl.a. om formueforholdet mellem ægtefæller, jf. punkt 3.1.3 om lovvalg i interprovinsiel ret.

Det er den myndighed, der behandler den pågældende sag, der tager stilling til lovvalget.

Anerkendelse og fuldbyrdelse

Regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske afgørelser på det person-, familie- og arveretlige område findes navnlig i en række konventioner.

Det drejer sig primært om følgende:

- Den Nordiske Ægteskabskonvention.
- Den Nordiske Arveretskonvention.
- Haagerbørnebeskyttelseskonventionen.
- Haagerkonventionen af 1. juni 1970 om anerkendelse af skilsmisse og separation.
- Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt (Haagerkonventionen af 1973 om inddrivelse).

På de dele af sagsområdet person-, familie- og arveretten, hvor anerkendelse ikke er reguleret i en konvention følger anerkendelse af udenlandske afgørelser m.v. af retspraksis. Efter retspraksis og administrativ praksis i dansk international privatret er udgangspunktet, at udenlandske statusafgørelser anerkendes i Danmark. Det drejer sig navnlig om udenlandske afgørelser om faderskab, forældreansvar, adoption og skilsmisse samt udenlandske vielser.

En udenlandsk afgørelse anerkendes dog ikke i Danmark, hvis anerkendelse af den vil stride mod grundliggende retsprincipper i dansk ret (ordre public).

Ligesom ved spørgsmål om anerkendelse af afgørelser mellem de forskellige dele af riget (punkt 3.1.4) opstår spørgsmål om anerkendelse af udenlandske afgørelser hovedsageligt for administrative myndigheder.

Som udgangspunkt kan udenlandske afgørelser kun fuldbyrdes, hvis dette følger af lov eller konvention m.v.

3.2.3 International inddrivelse af underholdsbidrag

Efter lovgivningen om opkrævning og inddrivelse på Færøerne og i Danmark finder lovens regler også anvendelse på opkrævning af bidrag "til fyldestgørelse af en underholdsforpligtelse i henhold til udenlandsk lov i det omfang, det fastsættes ved overenskomst med fremmed stat eller bestemmes af børne- og socialministeren". Dette indebærer, at udenlandske bidragsafgørelser kan inddrives på Færøerne og i Danmark, og at færøske og danske bidragsafgørelser kan inddrives i udlandet.

Dette gælder dog kun i forhold til lande, som Færøerne og Danmark samarbejder med efter de konventioner, der er nævnt i punkt 2.3.10.

Der er ikke for *Færøerne* fastsat særlige regler om international inddrivelse af underholdsbidrag.

I *Danmark* er Ankestyrelsen centralmyndighed for international inddrivelse af underholdsbidrag. Restanceinddrivelsesmyndigheden står dog for fremsendelsen af danske bidragskrav til inddrivelse i Danmark.

Restanceinddrivelsesmyndigheden opkræver udenlandske krav på underholdsbidrag, mens Statsforvaltningen afgør indsigelser mod eksistensen af sådanne krav. Statsforvaltningens

afgørelser kan indbringes for Ankestyrelsen. Restanceinddrivelsesmyndigheden inddriver de udenlandske bidragskrav.

3.2.4 Bistand fra myndigheder i andre dele af riget og fra danske repræsentationer i udlandet

I den familieretlige lovgivning er der på nogle områder krav i lovgivningen om, at der skal holdes et møde med sagens parter hos den myndighed, der behandler sagen. Dette gælder både i forhold til den lovgivning, der gælder for Danmark, og den lovgivning, der gælder for Færøerne.

Hvis en part ikke bor i Danmark, kan den danske myndighed – typisk Statsforvaltningen – der behandler sagen, i dag anmode Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsombudsmanden i Grønland eller en dansk repræsentation i udlandet om at bistå ved behandlingen af sagen, således at et møde med parten f.eks. kan ske hos Rigsombudsmanden på Færøerne, hvis parten har bopæl på Færøerne.

I forbindelse med Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten skal Statsforvaltningen fortsat kunne anmode Rigsombudsmanden på Færøerne (som den danske stats repræsentant) om at bistå ved behandlingen af familieretlige sager, herunder mødeafholdelse, på samme måde, som Statsforvaltningen kan anmode en dansk repræsentation i udlandet om at bistå med sagens behandling. Bistanden tilrettelægges nærmere mellem Statsforvaltningen og Rigsombudsmanden på Færøerne, herunder i form af afholdelse af videomøder.

Tilsvarende vil de færøske familieretlige myndigheder efter en overtagelse af sagsområdet kunne anmode den færøske repræsentation i Danmark eller de danske repræsentationer i udlandet om bistand, når der er behov herfor.

3.3 Adoption

3.3.1 Kompetence mellem Færøerne og Danmark efter gældende ret

Efter adoptionslovens § 28 og adoptionsanordningens § 27 a skal den, der har bopæl i Danmark eller på Færøerne, adoptere efter reglerne i henholdsvis adoptionsloven og adoptionsanordningen. Det betyder, at det er adoptionsansøgerens bopæl, der er afgørende for, hvilken lovgivning der skal anvendes.

Den danske adoptionslov finder anvendelse, hvis ansøgeren har bopæl i Danmark, uanset om sagen drejer sig om adoption af et barn, der har bopæl på Færøerne eller i Danmark, mens adoptionslovgivningen for Færøerne finder anvendelse, hvis ansøgeren har bopæl på Færøerne, uanset om sagen drejer sig om adoption af et barn, der har bopæl på Færøerne, i Danmark eller uden for riget.

Ved adoption af et barn, som ansøgeren ikke har en familiemæssig tilknytning til (såkaldt fremmedadoption), træffer Rigsombudsmanden på Færøerne afgørelse om godkendelse

som adoptant, hvis ansøgeren bor på Færøerne, mens adoptionssamrådet i Danmark træffer afgørelsen, hvis ansøgeren bor i Danmark.

En godkendelse som adoptant kan anvendes enten til en national adoption, der formidles af Adoptionsnævnet, eller til international adoption, der formidles af DIA (Danish International Adoption).

Den nuværende retstilstand giver klarhed over, hvor en ansøgning skal indgives. En ansøger kan således ikke vælge at ansøge det sted, hvor godkendelsesreglerne måtte være mest gunstige for den pågældende.

Der er fælles ventelister for danske og færøske godkendte adoptanter, uanset om ventelisten vedrører national adoption, der administreres af Adoptionsnævnet, eller international adoption, der administreres af DIA.

Fremmedadoption er bl.a. karakteriseret ved, at det er almindeligt, at der går flere år, fra ansøgningen indgives, til en adoption gennemføres. Efter den nuværende regelharmonisering vil en godkendt ansøger, der står på venteliste til fremmedadoption, kunne flytte mellem Færøerne og Danmark, uden at det påvirker godkendelsen og optagelse/placering på ventelisten. Ligeledes vil en godkendt ansøger, der står på venteliste, kunne søge om forlængelse af godkendelsen i den del af riget, hvor den pågældende bor, selvom godkendelsen er meddelt i en anden del af riget.

National fremmedadoption

En fælles venteliste for national adoption medfører, at Adoptionsnævnet matcher børn, der er frigivet til national fremmedadoption, med godkendte ansøgere, medmindre frigivelsen er sket med henblik på, at barnet adopteres af en bestemt ansøger. Dette gælder både børn, der frigives til adoption af Rigsombudsmanden på Færøerne og af Statsforvaltningen. Tilsvarende kan godkendte ansøgere på ventelisten enten være godkendt af Rigsombudsmanden på Færøerne eller af adoptionssamrådet.

Adoptionsnævnets udvælgelse (matchning) af ansøgere til national adoption sker ud fra en vurdering af, hvilken ansøger der er bedst egnet til at adoptere det konkrete barn, uanset om ansøgeren bor på Færøerne eller i Danmark.

International fremmedadoption

Børne- og socialministeren har akkrediteret DIA til at formidle børn til international adoption til godkendte adoptionsansøgere. DIA administrerer som ovenfor nævnt fælles ventelister for adoptionsansøgere, der ønsker at adoptere et barn fra udlandet, uanset om ansøgeren bor på Færøerne eller i Danmark.

En godkendt adoptant står på en venteliste til at adoptere fra et bestemt land. Når et barn frigives til adoption fra dette land, matches barnet med godkendte ansøgere på ventelisten ud fra objektive kriterier, navnlig ansøgerens anciennitet på ventelisten.

3.3.2 Kompetence mellem Færøerne og Danmark efter en overtagelse af sagsområdet

Under det færøske og danske samarbejde omkring en kommende færøsk overtagelse af person-, familie- og arveretten har Færøerne tilkendegivet, at den nuværende retstilstand på adoptionsområdet i forhold til fremmedadoption ønskes opretholdt efter en færøsk overtagelse af sagsområdet.

Det medfører, at en overtagelse ikke medfører nye interproviensielretlige problemstillinger.

Der henvises i øvrigt til punkt 8.4.

4. Ressourceanvendelsen

Dette kapitel indeholder en beskrivelse af myndighedernes ressourceanvendelse ved behandlingen af person-, familie- og arveretlige sager vedrørende Færøerne. Beskrivelsen bygger på oplysninger modtaget fra de enkelte myndigheder. Det medfører også, at der kan være mindre uoverensstemmelser mellem oplysningerne fra forskellige myndigheder vedrørende sagsantallet. Dette vurderes imidlertid ikke at påvirke det samlede billede af sagsområdet størrelse, hvorfor forskellene ikke er undersøgt nærmere¹².

Kapitlet skal danne baggrund for færøske overvejelser om den fremtidige ressourceanvendelse vedrørende det person-, familie- og arveretlige område efter en færøsk overtagelse.

4.1 Ministerierne

Lovforberedende arbejde m.v.

De involverede ministerier skønner ressourceforbruget til en løbende udvikling af lovgivning, herunder af administrative forskrifter, for Færøerne til 1-2 årsværk.

Justitsministeriet

Justitsministeriet har i perioden 2011-2015 ikke behandlet konkrete sager vedrørende Færøerne (permutation, statens afståelse af arv eller fastsættelse af værneting i forbindelse med lov om borteblevne for Færøerne).

Sundheds- og Ældreministeriet

Sundheds- og Ældreministeriet behandler ikke konkrete sager vedrørende Færøerne.

Børne- og Socialministeriet

Børne- og Socialministeriet behandler ikke konkrete sager vedrørende Færøerne. Det bemærkes dog, at ministeriet er centralmyndighed i forhold til internationale konventioner om forældreansvar, herunder om børnebortførelser, der på nuværende tidspunkt ikke er gældende for Færøerne.

¹² Der er f.eks. uoverensstemmelse mellem Rigsombudsmandens opgørelse over antallet af påklagede familieretlige afgørelser og Ankestyrelsens opgørelse over modtagne klagesager inden for børnebidrag og samvær.

4.2 Rigsombudsmanden, styrelser m.v.

Rigsombudsmanden, herunder adoptionssamrådet¹³

Rigsombudsmanden varetager en række opgaver på det person-, familie- og arveretlige område, hvor Rigsombudsmanden træffer afgørelser i første instans i civile retlige sager, f.eks. vedrørende indgåelse og opløsning af ægteskab, fastsættelse af bidrag, fastsættelse af regler for personligt samvær med børn, adoptioner, godkendelse af mindreåriges og umyndiges retshandler m.v. Opgaverne er nærmere beskrevet i kapitel 2.

Som det fremgår af nedenstående opgørelse behandler Rigsombudsmanden knap 1.000 sager årligt på det person-, familie- og arveretlige område.

Tabel 1. Samlet sagsantal hos Rigsombudsmanden

	2014	2015
Adoption	31	40
Børnebidrag	206	213
Fritagelse for barnefaders navn	-	1
Forældremyndighed	34	43
Rådgivning	110	97
Samvær	124	101
Separation	100	64
Skilsmisse	101	94
Værgemål	130	127
Ægtefællebidrag	5	10
Ægtepagter	19	23
Ægteskabstilladelser	34	26
Aktindsigtssager	68	40
I alt	962	886

I 2015 blev der anvendt 7,9 årsværk til opgaveløsningen inden for det person-, familie- og arveretlige område, hvilket af Rigsombudsmanden er opgjort til en udgift på 6,5 mio. kr., hvoraf de 4,4 mio. kr. vedrører lønudgifter, og 2,1 mio. kr. vedrører overhead, herunder udgifter til Rigsombudsmandens tjenesteboliger, almindelige overhead udgifter, konsulentbistand, lægeerklæringer, aflønning af faste værgere, overvåget samvær samt udgifter til børnesagkyndige undersøgelser.

Det bemærkes, at en børnesagkyndig undersøgelse koster 30.000-90.000 kr.

Herudover afholder Rigsombudsmanden udgifter til adoptionssamrådet, hvilket i 2015 udgjorde 3.600 kr.

¹³ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra Rigsombudsmanden på Færøerne.

Endelig bemærkes, at Rigsombudsmanden løbende har sparring med danske klageinstanser samt ministerier om praksis og lovforklaring. Denne sparring er hverken ressourceopgjort hos Rigsombudsmanden eller hos de respektive danske myndigheder.

Ankestyrelsen, herunder Adoptionsnævnet¹⁴

Ankestyrelsen er klageinstans på det familieretlige område og behandler således klager over et bredt udsnit af Rigsombudsmandens afgørelser. Det drejer sig bl.a. om afgørelser vedrørende fastsættelse af bidrag, fastsættelse af samvær og adoption. Der henvises til kapitel 2 for en nærmere beskrivelse af Ankestyrelsens opgaver under de enkelte sagsområder.

Ankestyrelsen har i 2014-2015 modtaget i alt 12 sager vedrørende Rigsombudsmandens afgørelser vedrørende samvær, hvor de 11 sager var klagesager. I samme periode har styrelsen modtaget en klagesag vedrørende indgåelse og opløsning af ægteskab samt 21 klagesager vedrørende børne- og ægtefællebidrag.

Ankestyrelsen har herudover i 2013 fået forelagt en sag om børnebidrag, hvor styrelsen tog stilling til faderskab. I 2014-2015 har Ankestyrelsen fået forelagt fire sager fra Rigsombudsmanden, navnlig vedrørende adoption og myndighedshabilitet.

Endelig har Ankestyrelsen til brug for førelsen af "adoptionsskartoteket" løbende fået meddelelse fra Rigsombudsmanden om alle gennemførte adoptioner.

Ankestyrelsen har i perioden 2014-2015 modtaget to henvendelser fra borgere vedrørende slægtskabsoplysninger, herunder oplysninger om bortadopterede børn og deres oprindelige slægt.

Ankestyrelsen fører tilsyn med den adoptionsformidlende organisation, DIA, der også formidler børn til Færøerne til adoption. Styrelsens tilsyn med DIA har derfor også omfattet et ikke opgjort antal sager fra Færøerne.

Ankestyrelsen har i perioden 2014-2015 beskikket medlemmer af det færøske adoptionssamråd.

Adoptionsnævnet har i perioden 2014-2015 behandlet en klagesag, vedrørende fremmedadoption samt besvaret en henvendelse fra Rigsombudsmanden på Færøerne.

Civilstyrelsen¹⁵

Civilstyrelsen er klageinstans på det personretlige område og behandler således klager over et mindre udsnit af Rigsombudsmandens afgørelser. Det drejer sig bl.a. om afgørelser vedrørende værgemål og båndlæggelse af arv. Der henvises til kapitel 2 for en nærmere beskrivelse af Civilstyrelsens opgaver under de enkelte sagsområder.

¹⁴ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra Ankestyrelsen.

¹⁵ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra Civilstyrelsen.

Civilstyrelsen har ikke i 2015 behandlet sager om værgemål, båndlæggelse og bortblevne for Færøerne.

I 2013 og 2014 har styrelsen behandlet i alt tre klagesager på værgemålsområdet, en værgemålssag, der var forelagt fra Rigsombudsmanden på Færøerne samt truffet to afgørelser (førsteinstans i samme sag) ligeledes på værgemålsområdet. Dvs. i alt fem sager.

Styrelsen har skønnet tidsforbruget i de fem sager til ni arbejdsdage og har bemærket, at sagsbehandlingen i den ene sag endnu ikke er afsluttet.

Sundhedsmyndigheder¹⁶

Afgørelser om, hvorvidt der kan foretages en abort, træffes af overlægen på sygehuset (hvor kvinden er i behandling), hvis der er fare for kvindens liv eller helbred. I andre tilfælde træffes afgørelsen efter samråd mellem den autoriserede læge, der foretager indgrebet, og en anden autoriseret læge.

Der er således ingen danske myndigheder, der træffer afgørelse i færøske sager om abort.

Færøske kommuner

De færøske kommuner varetager sagsbehandling inden for den familieretlige lovgivning i forhold til prøvelsen af ægteskabsbetingelserne forud for indgåelsen af et ægteskab på Færøerne.

De færøske kommuners ressourceanvendelse ved behandlingen af sager om indgåelse af ægteskab er ikke opgjort, idet den nuværende ressourceanvendelse fortsætter, idet der ikke er tiltænkt en ressortændring ved en færøsk overtagelse af person-, familie- og arveretten.

Politiet

Politiet behandler sager om faderskab til et barn, der er født uden for ægteskab. Rigsombudsmanden behandler alene spørgsmål om, hvorvidt en mor kan fritages fra at oplyse barnefarens navn. I tilfælde, hvor der skal iværksættes retsgenetiske undersøgelser, eller hvor et faderskab ikke kan fastsættes ved en anerkendelse, sendes sagen til retten til videre og endelig behandling.

Politimesteren på Færøerne har oplyst, at der i 2015 er behandlet i alt 326 faderskabssager, og at det estimerede tidsforbrug er vurderet til ca. 2 timer pr. sag.

Endvidere foretages borgerlige vielser bl.a. af sysselmændene, der er ansat ved politiet.

Politimesteren på Færøerne har oplyst, at der i 2015 blev foretaget 15 borgerlige vielser, og at den samlede tid anvendt på det administrative arbejde omkring en borgerlig vielse samt selve vielsen estimeres til ca. 3 timer pr. vielse.

¹⁶ Afsnittet er udarbejdet på baggrund af oplysninger fra Styrelsen for Patientsikkerhed.

5. Den fremtidige myndighedsstruktur på Færøerne

En færøsk overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten nødvendiggør en ny myndighedsstruktur på Færøerne, idet hovedparten af sagerne hidtil har været behandlet af danske administrative myndigheder, navnlig Rigsombudsmanden på Færøerne.

Ved en færøsk overtagelse af sagsområdet får færøske myndigheder den lovgivende og udøvende magt på sagsområdet person-, familie- og arveretten. Der vil i udgangspunkt ikke blive foretaget materielle lovændringer i forbindelse med overtagelsen, jf. punkt 1.1, medmindre selve overtagelsen nødvendiggør sådanne ændringer.

Til brug for Lagtingets beslutning om at overtage sagsområdet person-, familie- og arveretten er der udarbejdet udkast til følgende to forslag til lagtingslove, der forventes fremsat for Lagtinget inden udgangen af samlingen 2016/17:

1. Lagtingslov om ændring i lagtingslov om kompetence over sager og sagsområder (Overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten).
2. Lagtingslov om ændring i forskellige love på sagsområdet person-, familie- og arveretten (Ændringer på grund af overtagelse af sagsområdet).

Der er lagt op til, at overtagelsen træder i kraft sommeren 2018.

Det fremgår af udkastet til lagtingslov om ændring i lagtingslov om kompetence over sager og sagsområder (Overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten), at landsstyrets bemyndigelser på det person-, familie- og arveretlige område vil blive henlagt til Heilsu- og innlendismálaráðið og den nye landsforvaltning, Familieforvaltningen, som bestemt af Heilsu- og innlendismálaráðið.

I forbindelse med overtagelsen vil der således blive foretaget nogle justeringer af myndighedsfordelingen på det person-, familie- og arveretlige område som følge af den kompetence, som de færøske myndigheder får.

I udkastet til lagtingslov om ændring i forskellige love på sagsområdet person-, familie- og arveretten (Ændringer på grund af overtagelse af sagsområdet) fastsættes, hvilke færøske myndigheder der efter overtagelsen har bemyndigelser på det person-, familie- og

arveretlige område. Herudover fastlægges hvilken myndighed der er klageinstans. Hovedprincippet i lovforslaget er, at landsforvaltningen, Familieforvaltningen, skal overtage de bemyndigelser, som Rigsombudsmanden har inden overtagelsen, og at Ankenævnet i social- og sundhedssager, skal være rekursinstans for Familieforvaltningens afgørelser på det person-, familie- og arveretlige område.

Adoptionssamråd og Adoptionsnævn

Adoptionssamrådet og Adoptionsnævnet er omfattet af en færøsk overtagelse. På adoptionsområdet har Færøerne tilkendegivet, at den gældende retsstilling ønskes opretholdt.

Som det fremgår af punkt 8.4 skal rammerne for samarbejde om fremmedadoptioner fastlægges i en overenskomst (samarbejdsaftale) mellem Færøerne og Danmark.

Færøernes Politi og sysselmænd

Færøernes Politi og sysselmændene udfører i dag visse opgaver på det person-, familie- og arveretlige område, jf. punkt 2.6.1 og 4.2. Disse opgaver vil skulle varetages af færøske myndigheder ved en overtagelse af person-, familie- og arveretten.

6. Administrative, personalemæssige og økonomiske konsekvenser

Personale

Administrationen af de sager og sagsområder, der vil være omfattet af en færøsk overtagelse af person-, familie- og arveretten, varetages i dag af personale ved danske myndigheder, jf. kapitel 2.6. I forbindelse med en færøsk overtagelse af sagsområdet kan der opstå spørgsmål om ansættelsesforholdene for det personale, der hidtil har varetaget opgaverne på det pågældende område, herunder om det pågældende personale skal overgå til ansættelse under de færøske myndigheder.

Spørgsmålet vil f.eks. kunne opstå i de tilfælde, hvor en færøsk overtagelse af et sagsområde m.v. indebærer oprettelse af nye færøske myndigheder og nedlæggelse eller reduktion af de danske myndigheder, der hidtil har haft ansvaret for det pågældende område.

Disse spørgsmål er reguleret i den danske lov om visse personalemæssige spørgsmål i forbindelse med de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder¹⁷ og i den færøske lagtingslov om personalemæssige rettigheder i forbindelse med, at landsstyret overtager sager og sagsområder fra rigsmyndighederne¹⁸.

Det fremgår af § 5, stk. 2, jf. stk. 1, i loven om visse personalemæssige spørgsmål, at de færøske myndigheder sikrer, at de pligter og rettigheder, der følger af lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse (virksomhedsoverdragelsesloven), finder anvendelse når de færøske myndigheder overtager det ikketjenestemandsansatte personale, som på tidspunktet for de færøske myndigheders overtagelse af en sag eller et sagsområde gør tjeneste inden for det pågældende sagsområde m.v. ved en dansk myndighed på Færøerne.

¹⁷ Lov nr. 528 af 24. juni 2005 om visse personalemæssige spørgsmål i forbindelse med de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder.

¹⁸ Lagtingslov nr. 81. af 14. maj 2005 om personalemæssige rettigheder i forbindelse med, at landsstyret overtager sager og sagsområder fra rigsmyndighederne.

Hovedpunkterne i loven er:

- At hovedprincipperne fra virksomhedsoverdragelsesloven finder anvendelse.
- At den færøske myndighed direkte overtager rigsmyndighedernes rettigheder og pligter overfor lønmodtagere i forbindelse med en overtagelse.
- At en overtagelse i sig selv ikke kan føre til opsigelser.
- At værne lønmodtagerrepræsentanten (tillidsrepræsentanten) efter en overtagelse.
- At der er fastsat en række frister for varsling m.v.

Efteruddannelse m.v.

Det fremgår af samarbejdsaftalen om Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten, at den efteruddannelse, som de involverede danske myndigheder tilbyder deres medarbejdere på det person-, familie- og arveretlige område m.v., også står til rådighed for medarbejdere hos de involverede færøske myndigheder.

Hertil kommer, at medarbejdere hos de involverede færøske myndigheder vil have mulighed for efter nærmere aftale at arbejde i særlige til formålet oprettede uddannelsesstillinger hos de involverede danske myndigheder.

Økonomiske konsekvenser

Det fremgår af udkast til forslag til lagstingslov om kompetence over sager og sagsområder (Overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten), at overtagelsen vurderes at medføre merudgifter for de færøske myndigheder på omkring 10 mio. kr. årligt.

7. Overtagelsens betydning for verserende og afsluttede sager

7.1 Konkrete administrative sager - verserende og afsluttede

Ved overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten skal der tages stilling til, hvem der skal færdigbehandle verserende sager, og hvem der skal behandle henvendelser vedrørende afsluttede sager hos rigsmyndigheder både i Danmark og på Færøerne.

For så vidt angår *verserende* sager, drejer det sig om følgende situationer:

- Sager der ved overtagelsen er under behandling hos Rigsombudsmanden eller anden rigsmyndighed på Færøerne.
- Klagesager der ved overtagelsen er under behandling hos en klagemyndighed i Danmark.
- Sager der ved overtagelsen er forelagt for en myndighed i Danmark.
- Sager der ved overtagelsen er under behandling hos en myndighed i Danmark, der træffer afgørelse i første instans.

For så vidt angår *afsluttede* sager, drejer det sig om følgende situationer:

- Sager som en rigsmyndighed på Færøerne eller en myndighed i Danmark, der træffer afgørelse i første instans, har afgjort inden overtagelsen, og som efter overtagelsen påklages.
- Sager som en rigsmyndighed på Færøerne eller en myndighed i Danmark, der træffer afgørelse i første instans, har afgjort inden overtagelsen, og som efter overtagelsen søges genoptaget.
- Anmodning om genoptagelse af sager, som en klagemyndighed har afgjort.

Overtagelsesloven indeholder i § 8 følgende bestemmelser om verserende sager:

”§ 8. Sager, som på tidspunktet for et sagsområdes overgang til de færøske myndigheder er under behandling af en dansk myndighed, færdigbehandles af vedkommende færøske myndighed, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Vedkommende danske myndighed kan i særlige tilfælde og efter aftale med vedkommende færøske myndighed bestemme, at visse nærmere bestemte sager skal færdigbehandles af de danske myndigheder.”

I bemærkningerne til overtagelsesloven er det til stk. 1 anført, at ordningen ”skal ses i lyset af, at der efter et sagsområdes overgang til de færøske myndigheder i en række tilfælde ikke længere vil være danske myndigheder til at færdigbehandle de omhandlede sager. Efter færøsk overtagelse af f.eks. politiet vil der således ikke på Færøerne være en dansk politimyndighed, der ville kunne færdigbehandle uafsluttede sager.”

Efter bemærkningerne er baggrunden for, at der med stk. 2 åbnes mulighed for at fravige udgangspunktet i stk. 1, at ”der vil kunne forekomme tilfælde, hvor det kan være hensigtsmæssigt at lade danske myndigheder afslutte behandlingen af verserende sager. Det vil f.eks. kunne gælde i forhold til uafsluttede ankesager ved domstolene.”

Overtagelsesloven indeholder ikke bestemmelser om afsluttede sager, men følgende fremgår af bemærkningerne til § 8: ”Der vil efter stk. 2 også i fornødent omfang kunne fastsættes nærmere regler om, hvad der skal gælde med hensyn til bl.a. behandlingen af klager over afgørelser truffet af danske myndigheder samt begæringer om genoptagelse af sager, der er blevet behandlet af danske myndigheder på et sagsområde, der efterfølgende er overtaget af de færøske myndigheder.”

Der er enighed mellem Færøerne og Danmark om, at færøske myndigheder efter overtagelsen færdigbehandler verserende sager og behandler alle typer henvendelser vedrørende afsluttede sager hos en rigsmyndighed og myndigheder i Danmark.

En myndighed i Danmark skal dog kunne færdigbehandle en verserende sag, hvis myndigheden efter en konkret vurdering mener, at det vil være uhensigtsmæssigt for parterne ikke at behandle den færdig, herunder hvis sagen haster, eller hvis sagen er så tæt på at kunne afsluttes, at det vil medføre en urimelig forsinkelse af sagen, hvis den skal overdrages til og færdigbehandles af en færøsk myndighed.

Dette er medtaget i fælleserklæringen og fremgår af overgangsbestemmelsen i Lagtingslov om ændring i forskellige love på sagsområdet person-, familie- og arveretten (Ændringer på grund af overtagelse af sagsområdet).

7.2 Personalesager

Med hensyn til færøske myndigheders overtagelse af klagesager m.v. vedrørende medarbejdere, der inden overtagelsen var ansat hos en dansk myndighed, som indtil overtagelsen beskæftigede sig med sager omfattet af overtagelsen, indeholder bemærkningerne til overtagelsesloven følgende i punkt 6.3, afsnit 8-9:

”De færøske myndigheder vil derimod ikke have kompetence til at behandle sager om disciplinært eller andet ansættelsesretligt ansvar for ansatte hos danske myndigheder på Færøerne. Sager af denne karakter vil således fortsat skulle behandles af de danske myndigheder.”

Ved overtagelsen fortsætter Rigsombudsmanden og myndigheder i Danmark således behandlingen af verserende personalesager, og disse myndigheder behandler alle typer henvendelser vedrørende deres afsluttede personalesager.

Hvis der under en færøsk myndigheds behandling af en overtagen sag klages over en medarbejder vedrørende forhold inden overtagelsen, skal den færøske myndighed henvise klagen til den pågældende danske myndighed.

7.3 Generelle administrative sager

Ved overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten skal der ligeledes tages stilling til, hvem der skal færdigbehandle verserende sager af general karakter, og hvem der skal behandle henvendelser vedrørende sådanne afsluttede sager hos rigsmyndighederne på Færøerne og myndigheder i Danmark.

For så vidt angår *verserende generelle* sager, drejer det sig navnlig om følgende situationer:

- Love og anordninger for Færøerne.
- Administrative forskrifter for Færøerne.
- Udtalelser om lovgivning for Færøerne.
- Besvarelse af spørgsmål fra og udtalelser til udenlandske myndigheder om færøske forhold, f.eks. FN.

Såfremt der er sager, der ikke kan afsluttes inden overtagelsen, overtages disse af Færøerne, medmindre det vurderes særdeles uhensigtsmæssigt på grund af de samme forhold, som fremgår af punkt 7.1. I sådanne situationer skal det afklares mellem de involverede danske og færøske myndigheder, hvem der skal færdigbehandle sagen. Der kan være behov for særlig koordinering i tilfælde, hvor sagen vedrører både Færøerne og Danmark.

For så vidt angår afsluttede sager overgår ansvaret herfor og besvarelse af eventuelle henvendelser herom til de færøske myndigheder, jf. dog nedenfor om aktindsigt.

7.3.1 Aktindsigt

Fremsættes der efter overtagelsen af sagsområdet anmodning om aktindsigt i sager, der er behandlet af rigsmyndigheder på Færøerne eller i Danmark, skal der tages stilling til, hvordan og af hvem disse anmodninger om aktindsigt skal behandles.

Retsgrundlag

For rigsmyndigheders behandling af anmodninger om aktindsigt i sager om færøske anliggender gælder den forvaltningslov og offentlighedslov¹⁹, som tidligere var gældende i Danmark.

For færøske myndigheders behandling af anmodninger om aktindsigt gælder lagtingslov om forvaltning²⁰ og lagtingslov om offentlighed i forvaltningen²¹.

Afgørelsessager

Det fremgår af § 16 i forvaltningsloven som sat i kraft for Færøerne, at afgørelser af, om og i hvilken form en begæring om aktindsigt skal imødekommes, træffes af den myndighed, der i øvrigt har afgørelsen af den pågældende sag.

Det fremgår af § 15, stk. 1, 1. pkt., i offentlighedsloven som sat i kraft for Færøerne, at fremsættes der begæring om aktindsigt i en sag, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed, afgør denne myndighed, om begæringen kan imødekommes.

For rigsmyndigheder, der behandler sager om færøske anliggender, er det således i afgørelsessager den myndighed, der har kompetencen til at træffe afgørelse i den konkrete sag, der skal behandle en anmodning om aktindsigt.

Når Færøerne har overtaget sagsområdet person-, familie- og arveretten, overgår kompetencen til at træffe afgørelser i sager på dette område til de færøske myndigheder, og anmodninger om aktindsigt skal derfor behandles efter lagtingslov om forvaltning og lagtingslov om offentlighed i forvaltningen.

Reglerne om kompetence for færøske myndigheder til at behandle sager om aktindsigt findes ligeledes i lagtingslov om forvaltning og lagtingslov om offentlighed i forvaltningen i henholdsvis § 16 og § 15, stk. 1, nr. 1, der er identiske med bestemmelserne i de love, der gælder for rigsmyndighederne.

Det vil således også for færøske myndigheder i afgørelsessager være den myndighed, der har kompetence til at træffe afgørelse i den konkrete sag, der har kompetencen til at behandle anmodninger om aktindsigt.

Generelle sager

Anmodning om aktindsigt i andet end afgørelsessager behandles både for rigsmyndigheder og for færøske myndigheder efter de relevante offentlighedslove.

¹⁹ Forvaltningslov, lov nr. 571 af 19. december 1985, som sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 1144 af 22. december 1993 og lov nr. 572 af 19. december 1985 om offentlighed i forvaltningen, som sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 1145 af 22. december 1993

²⁰ Lagtingslov nr. 132 af 10. juni 1993

²¹ Lagtingslov nr. 133 af 10. juni 1993

I medfør af § 15, stk. 1, 2. pkt., i offentlighedsloven som sat i kraft for Færøerne behandles en anmodning om aktindsigt i andre sager end afgørelsessager af den myndighed, der har dokumentet i sin besiddelse.

§ 15, stk. 1, 2. pkt., i lagtingslov om offentlighed i forvaltningen er identisk med bestemmelsen i den lov, der gælder for rigsmyndighederne, og både rigsmyndigheder og færøske myndigheder vil således i andre sager end afgørelsessager skulle behandle en anmodning om aktindsigt vedrørende dokumenter, de er i besiddelse af, uafhængigt af Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten.

7.4 Retssager

Som det fremgår af punkt 1.1, er domstolene ikke omfattet af sagsområdet person-, familie- og arveretten. Retssager – både verserende og afsluttede – er derfor ikke omfattet af overtagelsen.

7.5 Arkiv

Ved overtagelse af sagsområdet skal der endvidere tages stilling til, hvordan sager, der er omfattet af overtagelsen, skal behandles arkivmæssigt.

7.5.1 Sager hos myndigheder i Danmark

For myndigheder i Danmark er behandlingen af arkivalier reguleret af arkivloven (lov nr. 1050 af 17. december 2002 med senere ændringer) samt administrative forskrifter udstedt i medfør af denne.

Bekendtgørelse nr. 591 af 26. juni 2003 om offentlige arkivalier og om offentlige arkivers virksomhed indeholder bl.a. følgende bestemmelse:

”§ 2. Såfremt en myndighed nedlægges, påhviler ansvaret for opbevaring af myndighedernes arkivalier samt varetagelse af de arkivmæssige hensyn i øvrigt den eller de myndigheder, som overtager sagsområdet. Hvis ingen overtager sagsområdet, påhviler ansvaret for opbevaring af myndighedens arkivalier samt varetagelse af de arkivmæssige hensyn den overordnede myndighed.

Stk. 2. Ved overførelse af sagsområder inden for den offentlige forvaltning træffer de berørte myndigheder aftale om fordeling af arkivalier vedrørende de pågældende sagsområder.

Stk. 3. Ved overførelse af sagsområder fra myndigheder til institutioner, der ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning, kan arkivalier m.v. overføres, jf. stk. 2, for så vidt den modtagende institution i medfør af § 1, stk. 2-3, i arkivloven inddrages under lovens område.”

Bestemmelsen indeholder ikke regler om behandlingen af arkivalier, der er omfattet af et sagsområde, der overtages af Færøerne. Ved overførsel af et sagsområde fra en myndighed i Danmark til en anden myndighed i Danmark gælder efter bestemmelsens stk. 2 følgende:

Den afgivende myndighed skal beholde sit arkiv intakt og må derfor kun aflevere en kopi af verserende sager til den myndighed, der overtager sagsområdet – den fortsættende myndighed. Hvis der senere opstår behov herfor, kan den fortsættende myndighed låne sager fra den afgivende myndighed. Udlån af fysiske sager skal registreres i den afgivende myndigheds arkiv, og den afgivende myndighed skal sørge for at få sagerne retur. Ved udlån af elektroniske sager kan den afgivende myndighed aflevere en elektronisk kopi af sagen til den fortsættende myndighed.

Kulturministeriet har oplyst, at tilsvarende gælder ved overførsel af et sagsområde til Færøerne.

7.5.2 Sager hos Rigsombudsmanden

Som det fremgår af punkt 7.1, færdigbehandler færøske myndigheder efter overtagelsen verserende sager og behandler alle typer henvendelser vedrørende afsluttede sager hos Rigsombudsmanden.

Med hensyn til akterne i disse sager fremgår følgende af bemærkningerne til punkt 4 i Aftale af marts 1990 mellem Statsministeriet og Færøernes Landsstyre om statens arkiver på Færøerne:

”... i de tilfælde, hvor hjemmestyret har overtaget et sagsområde som særanliggende (...), har det hidtil været praksis, at hjemmestyret overtager alt sagsmateriale fra den pågældende statsinstitution, herunder såvel verserende som afsluttede sager, journalkort mv. Dette skal også være tilfældet fremover, men der skal ved overtagelsen påbegyndes ny journalisering af de ikke-afsluttede sager, der overtages af hjemmestyret.”

Dette indebærer, at Rigsombudsmandens akter i person- og familieretlige sager ved overtagelsen skal overdrages til Familieforvaltningen.

8. Samarbejde efter en overtagelse

8.1 Indledning

Det fremgår af samarbejdsaftalen²², at det fremtidige samarbejde mellem danske og færøske myndigheder forankres i Samarbejdsudvalget på det person-, familie- og arveretlige område. Udvalget har til opgave at sikre samarbejdet på det person-, familie- og arveretlige område, herunder drøfte løsninger på interprovinsielretlige problemstillinger m.v.

Dette kapitel indeholder overvejelser om, hvordan det administrative samarbejde skal tilrettelægges efter en færøsk overtagelse af det person-, familie- og arveretlige område.

Herudover vil der være områder, hvor det på et senere tidspunkt vurderes, at der kan være behov for et samarbejde mellem færøske og danske myndigheder eller organisationer. Tilrettæggelsen af et samarbejde vil kunne drøftes i Samarbejdsudvalget på det person-, familie- og arveretlige område, herunder behovet for indgåelse af en selvstændig samarbejdsaftale på bestemte områder.

8.2 Bekendtgørelser m.v. for Færøerne

De for Færøerne gældende bekendtgørelser og andre administrative forskrifter på det person-, familie- og arveretlige område vedbliver med at gælde efter overtagelsen. Der vil således i den forbindelse være behov for, at de færøske myndigheder ændrer bekendtgørelserne og andre administrative forskrifter, navnlig i forhold til den nye myndighedsstruktur, jf. kapitel 5.

8.3 Internationalt samarbejde

Det følger af samarbejdsaftalen, at danske myndigheder efter en overtagelse løbende skal holde de færøske myndigheder orienteret om møder etc. i internationale fora, som de færøske myndigheder kan have interesse i at deltage i som en del af den danske delegation.

²² Aftale om samarbejde mellem færøske og danske myndigheder efter Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten.

I nordisk regi drejer det sig om den nordiske familieretsekspertgruppe. Denne gruppe er ned-sat mellem de relevante ministerier i de nordiske lande og har til opgave bl.a. at fremkomme med forslag til ændringer af de nordiske konventioner på det person-, familie- og arveretlige område. Gruppen mødes som udgangspunkt en gang om året og arbejder efter mandat fra Embedsmandskomiteén for lovgivningsspørgsmål. Møderne holdes på skrift mellem de nordiske lande. I Danmark har Børne- og Socialministeriet fast plads i familieretsekspertsgruppen, mens Justitsministeriets deltagelse sker efter en vurdering fra møde til møde.

Uden for nordisk regi kan der f.eks. være tale om møder i Haagerkonferencen for International Privatret eller Europarådet, hvor der holdes møder om internationale børnebortførelser, adoption, arveret m.v.

De danske myndigheder modtager også løbende invitationer til forskellige seminarer, konferencer etc. på det familieretlige område i international sammenhæng. Sådanne invitationer vil det være relevant at videresende til de færøske myndigheder med mulighed for deltagelse.

Konventionssamarbejde, herunder centralmyndighedsopgaver

For så vidt angår konventionssamarbejde vurderes det, at der for Færøernes vedkommende vil være så få sager omfattet af konventionerne, at det er vanskeligt på Færøerne vil kunne opbygges en egentlig ekspertise i varetagelsen af disse sager.

Ankestyrelsen er centralmyndighed for international inddrivelse af underholdsbidrag i forhold til Danmark²³. Denne ordning er ikke sat i kraft for Færøerne. Der er formentlig behov for at overveje international inddrivelse af underholdsbidrag i forhold til Færøerne nærmere. Dette gælder både i forhold til opkrævning på grund af afgørelser om underholdsbidrag omfattet af den nordiske inddrivelseskonvention²⁴, afgørelser omfattet af Haagerkonventionen af 1958²⁵ eller Haagerkonventionen af 1973²⁶ og afgørelser omfattet af FN-konventionen²⁷.

Det vil være hensigtsmæssigt, at der mellem færøske og danske myndigheder etableres et samarbejde om besvarelser af henvendelser af generel karakter fra Det Permanente Bureau i Haag, udenlandske centralmyndigheder samt øvrige internationale organisationer om lovgivning, procedure m.v. Håndteringen af dette drøftes i Samarbejdsudvalget.

Anerkendelse af udenlandske afgørelser og dokumenter

Færøske myndigheder kan få assistance fra de kompetente danske myndigheder, hvis der opstår spørgsmål i relation til anerkendelse af udenlandske dokumenter på det person-, familie- og arveretlige område, eller hvis der opstår behov for kendskab til udenlandsk lovgivning.

²³ Dette følger af bekendtgørelse nr. 1823 af 23. december 2015 om opkrævning af underholdsbidrag.

²⁴ Konvention af 23. marts 1962 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om inddrivelse af underholdsbidrag.

²⁵ Haagerkonventionen af 15. april 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser vedrørende underholdspligt over for børn.

²⁶ Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt.

²⁷ Den af De forenede Nationer vedtagne konvention af 20. juni 1956 om inddrivelse af underholdspligt i udlandet.

8.4 Adoptionsområdet

Færøerne har tilkendegivet, at den gældende retsstilling i forhold til fremmedadoption indtil videre ønskes opretholdt efter en overtagelse.

Det medfører bl.a., at

- Adoptionsnævnet fortsat foretager matchningen af børn til national adoption.
- Ankestyrelsen fortsat varetager tilsynet med adoptionsmyndigheder og en formidlende organisation.
- Børne- og socialministeren fortsat bestemmer, fra hvilke lande børn kan adopteres til Færøerne og Danmark, herunder træffe beslutning om at stoppe yderligere adoptioner fra disse lande.
- Ankestyrelsen fortsat godkender en formidlende organisations samarbejdspartner i et land som børne- og socialministeren har godkendt.
- Den formidlende organisation DIA fortsat kan formidle børn til adoption til godkendte adoptanter på Færøerne.

Det er en forudsætning for samarbejdet, at den nuværende regelharmonier mellem Danmark og Færøerne på adoptionsområdet opretholdes, navnlig i relation til godkendelse af adoptanter, frigivelse af børn til adoption, og matchning af børn og adoptanter.

Rammerne for samarbejdet skal fastlægges i en aftale (samarbejdsaftale) mellem Færøerne og Danmark. Gennemførelsen af en sådan aftale vil muligvis kræve lovgivning både i Danmark og på Færøerne.

Der henvises i øvrigt til punkt 3.3.

8.5 Behov for afklaring på andre sagsområder

Som det fremgår af punkt 8.2 skal de administrative forskrifter på sagsområdet person-, familie- og arveretten ændres overtagelsen, navnlig i forhold til den nye myndighedsstruktur, jf. kapitel 5, og som det fremgår af punkt 8.4 skal der udarbejdes en samarbejdsaftale mellem Færøerne og Danmark om fremmedadoption.

Herudover er der også på andre sagsområder behov for at få afklaret retstilstanden efter overtagelsen, herunder få gennemført eventuelle nødvendige ændringer af lovgivningen.

Det drejer sig eksempelvis om følgende:

- Inddrivelse i Danmark af en afgørelse om børne- og ægtefællebidrag, der er truffet af en færøsk myndighed – og omvendt.
- Forskudsvis udbetaling af børnebidrag i Danmark på baggrund af en afgørelse om børnebidrag, der er truffet af en færøsk myndighed – og omvendt.
- International inddrivelse af børne- og ægtefællebidrag.
- Om prøvelse på Færøerne af betingelserne for at indgå ægteskab har virkning i Danmark – og omvendt.

- Fuldbordelse på Færøerne af afgørelser om forældremyndighed og samvær, der er truffet i Danmark – og omvendt.
- Foretagelse af borgerlige vielser.
- Behandling af sager om faderskab.

HEILSU- OG INNLENDISMÁLARÁÐIÐ

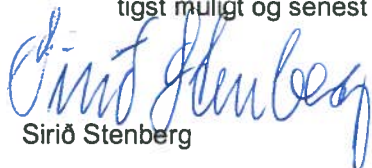
København den 28. april 2016

Fælles hensigtserklæring

Landsstyremedlem for sundheds- og indenrigsområdet Sirið Stenberg og social- og indenrigsminister Karen Ellemann har i dag afholdt møde om status for arbejdet med Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten.

Parterne er i den forbindelse enige om,

- at overtagelsen af sagsområdet skal prioriteres,
- at de involverede færøske og danske myndigheder i henhold til bemærkningerne i overtagelseslovens punkt 3.2.2 samarbejder om senest ved udgangen af 2016 at tilvejebringe et fyldestgørende beslutningsgrundlag for overtagelsen således,
- at lagtingslov om kompetence over sager og sagsområder (Overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten) efterfølgende kan forelægges for Lagtinget i næstfølgende lagtingssamling, det vil sige senest den 8. marts 2017, og
- at sagsområdet efter færøsk ønske overgår til de færøske myndigheder hurtigst muligt og senest den 29. juli 2018.

Sirið Stenberg

Karen Ellemann

HEILSU- OG INNLENDISMÁLARÁÐIÐ

**Fælleserklæring
i forbindelse med de færøske myndigheders
overtagelse af sagsområdet
"person-, familie- og arveretten"**

Landsstyret har besluttet at fremsætte forslag til lagtingslov om overtagelse af sagsområdet "person-, familie- og arveretten" med ikrafttræden den 29. juli 2018.

I overensstemmelse med § 2, stk. 2, i lov om de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder har landsstyresmedlemmet for sundheds- og indenlandsanliggender og børne- og socialministeren i dag afsluttet forhandlingerne i forbindelse med landsstyrets beslutning.

I den forbindelse er der udarbejdet en beskrivelse af forskellige aspekter ved en overtagelse af sagsområdet, herunder forslag til løsninger af de spørgsmål, der udspringer heraf.

Parterne er enige om, at de efter overtagelsen skal opretholde et tæt samarbejde om sagsområdet. Parterne har derfor, under forudsætning af Lagtingets beslutning om, at sagsområdet skal overtages, indgået "Aftale om samarbejde mellem færøske og danske myndigheder efter Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten".

De færøske og danske myndigheder er enige om, at færøske myndigheder efter overtagelsen færdigbehandler verserende sager og behandler alle typer henvendelser vedrørende afsluttede sager, der er omfattet af overtagelsen, og som en rigsmyndighed på Færøerne eller i Danmark indtil overtagelsen havde ressortansvaret for.

Parterne er dog enige om, at en myndighed i Danmark færdigbehandler en verserende sag, hvis myndigheden efter en konkret vurdering mener, at det vil være uhensigtsmæssigt for parterne ikke at behandle den færdig, eksempelvis hvis sagen haster, eller sagen er så tæt på at kunne afsluttes, at det vil medføre en urimelig forsinkelse af sagen, hvis den skal overdrages til og færdigbehandles af en færøsk myndighed. Myndigheden i Danmark meddeler

**Felags yvirlýsing
í sambandi við yvirtøku av málsøkinum
"persóns-, húsfólka- og arvarætti"**

Landsstýrið hevur gjørt av at leggja fyri lögtingið uppskot til lögtingslóg um yvirtøku av málsøkinum "persóns-, húsfólka- og arvarætti" við gildi frá 29. juli 2018.

Í samsvari við § 2, stk. 2, í lóg um mál og málsøki føroyskra myndugleika at yvirtaka hava landsstýriskvinnan í heilsu- og innlendismálum og danski barna- og almannamálaráðharrin í dag endað tingingarnar í sambandi við avgerð landsstýrisins.

Í hesum sambandi er gjørd ein lýsing av ymiskum viðurskiftum í sambandi við yvirtøkuna, og gjørd eru uppskot um, hvussu loysast skulu ivamál, ið standast av yvirtøkuni.

Partarnir eru samdir um at varðveita eitt tætt samstarv um málsøkið, eftir at tað er yvirtikið. Teir hava tí undirskrivað "Samstarvsavtalu millum føroyskar og danskar myndugleikar eftir yvirtøkuna av málsøkinum persóns-, húsfólka- og arvarætti". Avtalan er treytað av, at lögtingið tekur undir við at yvirtaka málsøkið.

Føroysku og donsku myndugleikarnir eru samdir um, at føroyskir myndugleikar eftir yvirtøkuna avgreiða verserandi mál og taka sær av øllum fyrispurningum um avgreidd mál, sum fylgja við yvirtøkuni, og sum ein ríkismyndugleiki í Føroyum ella í Danmark høvdu ábyrgd av frammanundan.

Partarnir eru tó samdir um, at myndugleiki í Danmark avgreiðir eitt verserandi mál, um hesin myndugleiki út frá eini ítøkiligari meting heldur tað vera óskynsamt ikki at gera tað. Hetta kann til dømis vera, um málið hevur skund, ella um viðgerðini líður so væl, at tað fer at elva til órímliga seinking, um ein føroyskur myndugleiki skal yvirtaka málið og avgreiða tað. Danski myndugleikin boðar avvarðandi føroyska myndugleika frá hesum.

dette til den relevante færøske myndighed.

Overtagelsen af personale sker i overensstemmelse med lov om visse personalemæssige spørgsmål i forbindelse med de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder og med lagtingslov om lønmodtageres rettigheder i forbindelse med, at landsstyret overtager sager og sagsområder fra rigsmyndighederne.

Der vedlægges som bilag en oversigt over lovgivning omfattet af sagsområdet person-, familie- og arveretten.

Í sambandi við yvirtøkuna verða starvsfólkaviðurskipti viðgjørd sambært "lov om visse personalemæssige spørgsmål i forbindelse med de færøske myndigheders overtagelse af sager og sagsområder" og sambært "løgtingslóg um rættindi løntakaranna, í sambandi við at landsstýrið yvirtekur mál og málsøki frá ríkismyndugleikunum.

Sum skjal er hjálagt yvirlit yvir lóggávu fevnd av málsøkinum persóns-, húsfólka- og arvarætti.

Tórshavn, 19. december 2016

Mai Mercado
Børne- og socialminister

Sirið Stenberg
landsstýriskvinna

Bilag

Oversigt over lovgivning omfattet af sagsområdet person-, familie- og arveretten

1. Oversigt over gældende lovgivning for Færøerne på det person-, familie- og arveretlige område

1.1. Hovedlove

Lov nr. 56 af 18. marts 1925 om ægteskabets retsvirkninger som ændret ved lov nr. 284 af 11. november 1931 og lov nr. 136 af 7. maj 1937:

- Loven og de nævnte ændringslove gælder direkte for Færøerne og er ændret ved lagtingslov nr. 55 af 16. august 1962.
- Yderligere ændringer af loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 469 af 24. september 1984 og anordning nr. 398 af 20. april 2010.

Lov nr. 279 af 11. november 1931 vedrørende internationalprivatretlige Bestemmelser mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om Ægteskab, Adoption og Værgemaal:

- Loven gælder direkte for Færøerne.

Lov nr. 102 af 14. marts 1941 om bevarelse af enkepensionsret ved separation og skilsmisse som ændret ved lov nr. 268 af 14. juni 1951, lov nr. 261 af 4. juni 1969 og lov nr. 250 af 25. april 1990:

- Loven og de nævnte ændringslove gælder direkte for Færøerne.

Lov nr. 397 af 12. juli 1946 om borteblevne:

- Loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 335 af 19. november 1954.
- Ændringer af loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 398 af 20. april 2010.

Lov nr. 295 af 17. november 1953 om tillæg til lov nr. 279 af 11. november 1931 vedrørende internationalprivatretlige bestemmelser mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ægteskab, adoption og værgemål:

- Loven gælder direkte for Færøerne.

Lov nr. 177 af 23. juni 1956 om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v.:

- Loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 228 af 20. juni 1959.
- Ændringer af loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 151 af 21. marts 1988.
- Loven som gældende for Færøerne er ændret ved lov nr. 505 af 12. juni 2009.

Lov nr. 200 af 18. maj 1960 om børns retsstilling:

- Loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 367 af 29. november 1962, der er ændret ved lov nr. 92 af 23. februar 1988.
- Yderligere ændringer af loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 398 af 20. april 2010.

Lov nr. 150 af 24. april 1963 om inddrivelse af underholdsbidrag:

- Loven gælder direkte for Færøerne.
- Ændringer af loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 471 af 15. september 1981.

Arveloven, lov nr. 215 af 31. maj 1963:

- Loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 272 af 14. maj 1986, der er ændret ved anordning nr. 582 af 23. juni 2008.

Lov nr. 234 af 3. juni 1967 om sterilisation og kastration:

- Loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 73 af 14. marts 1968, der er ændret ved lov nr. 505 af 12. juni 2009¹.

¹ Det er de færøske myndigheders opfattelse, at sterilisation og kastration er overtaget i forbindelse med overtagelsen af sagsområdet strafferetten.

Lov nr. 256 af 4. juni 1969 om ægteskabs indgåelse og opløsning:

- Loven med visse ændringer sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 37. af 22. januar 2002.
- Yderligere ændringer af loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 228 af 15. marts 2007 og anordning nr. 398 af 20. april 2010.
- Bestemmelserne i anordningens § 13, § 14, stk. 2, § 15, § 18, stk. 1, 1-3. pkt., § 18, stk. 3 (kun i relation til vielse i folkekirken), og § 20, stk. 1, har Færøerne overtaget ved overtagelsen af sagsområderne "folkekirken" og "de fra folkekirken afvigende trossamfund".

Lov om adoption, lov nr. 137 af 24. marts 1976:

- Loven samt visse ændringslove er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 1169 af 25. november 2006.
- Yderligere ændringer af loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 398 af 20. april 2010.

Lov nr. 158 af 6. maj 1980 om anerkendelse af nordiske faderskabsafgørelse:

- Loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 21. af 20. januar 1984.

Lov nr. 387 af 14. juni 1995 om forældremyndighed og samvær:

- Loven samt visse ændringslove er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 228 af 15. marts 2007.

Lov nr. 388 af 14. juni 1995 om værgemål:

- Loven er sat i kraft for Færøerne ved anordning nr. 397 af 20. april 2010.

1.2. Konventioner m.v.

Deklaration af 27. november 1909 mellem Sverige og Danmark angaaende Ægteforeningers Indgaaelse for diplomatiske og konsulære Embedsmænd, jf. bekendtgørelse nr. 252 af 4. december 1909, Lovtidende C:

- Deklarationen gælder direkte for Færøerne.

Den i Stockholm den 6. Februar 1931 indgaaede konvention mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretnlige Bestemmelser om Ægteskab, Adoption og Værgemaal, jf. bekendtgørelse nr. 323 af 28. december 1931, Lovtidende C, som ændret ved bekendtgørelse nr. 53 af 17. november 1948, Lovtidende C:

- Konventionen gælder direkte for Færøerne.

Konvention af 19. november 1934 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte, jf. bekendtgørelse nr. 274 af 4. oktober 1935, Lovtidende C:

- Konventionen gælder direkte for Færøerne.
- Bestemmelserne i konventionens artikel 19-28 hører under sagsområdet "retsplejen, herunder oprettelse af domstole".

Den i Stockholm den 26. marts 1953 indgaaede overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af konventionen mellem samme stater af 6. februar 1931 indeholdende internationalprivatretnlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål, jf. bekendtgørelse nr. 6 af 15. februar 1954, Lovtidende C:

- Overenskomsten gælder direkte for Færøerne.

FN-konvention af 7. november 1962 om samtykke til ægteskab, mindstealder for ægteskab og registrering af ægteskaber, jf. bekendtgørelse nr. 50 af 7. maj 1965, Lovtidende C:

- Konventionen gælder direkte for Færøerne.

Den af De forenede Nationer vedtagne konvention af 20. juni 1956 om inddrivelse af underholdsbidrag i udlandet, jf. bekendtgørelse nr. 49 af 24. august 1962, Lovtidende C:

- Konventionen gælder direkte for Færøerne.

Haagerkonventionen af 15. april 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser vedrørende

underholdspligt over for børn, jf. bekendtgørelse nr. 26 af 1. april 1966, Lovtidende C:

- Konventionen gælder direkte for Færøerne.

Konvention af 23. marts 1962 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om inddrivelse af underholdsbidrag, jf. bekendtgørelse nr. 21 af 29. juli 1963, Lovtidende C:

- Konventionen gælder direkte for Færøerne.

Den europæiske konvention af 24. april 1967 om adoption af børn, jf. bekendtgørelse nr. 23. af 15. februar 1979, Lovtidende C:

- Konventionen er sat i kraft for Færøerne ved bekendtgørelse af nr. 92 af 24. september 1984.

Overenskomst 3. november 1969 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af den nordiske konvention af 6. februar 1931 indeholdende internationalprivatretnlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål, jf. bekendtgørelse nr. 68 af 17. august 1970, Lovtidende C:

- Overenskomsten gælder direkte for Færøerne.

Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om underholdspligt, jf. bekendtgørelse nr. 15 af 22. februar 1988, Lovtidende C:

- Konventionen gælder direkte for Færøerne.

Overenskomst af 20. november 1973 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af den nordiske konvention af 6. februar 1931 indeholdende internationalprivatretnlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål, jf. bekendtgørelse nr. 23 af 14. februar 1974, Lovtidende C:

- Overenskomsten gælder direkte for Færøerne.

Overenskomst af 9. december 1975 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af den nordiske konvention af 19. november 1934 om arv og dødsboskifte, jf. bekendtgørelse nr. 49 af 29. juni 1976, Lovtidende C:

- Overenskomsten gælder direkte for Færøerne.

Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner, jf. bekendtgørelse nr. 125 af 4. december 1997, Lovtidende C:

- Konventionen er sat i kraft for Færøerne, jf. bekendtgørelse nr. 42 af 22. juni 2010, Lovtidende C.

Overenskomst af 6. februar 2001 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring i konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretnlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål undertegnet i Stockholm den 6. februar 1931, jf. bekendtgørelse nr. 34 af 28. november 2002, Lovtidende C:

- Overenskomsten gælder direkte for Færøerne.

2. Oversigt over gældende lovgivning i Danmark på det person-, familie- og arveretlige område, der ikke er sat i kraft for Færøerne

2.1. Hovedlove

Lov nr. 793 af 27. november 1990 om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser).

Børneloven, lov nr. 460 af 7. juni 2001.

Sundhedsloven, nr. 546 af 24. juni 2005, for så vidt angår kapitel 25 og afsnit VIII.

Lov nr. 766 af 4. august 2005 om borteblevne.

Lov nr. 434 af 8. maj 2006 om Haagerbørnebeskyttelseskonventionen.

Forældreansvarsloven, lov nr. 499 af 6. juni 2007.

Arveloven, lov nr. 515 af 6. juni 2007.

2.2. Konventioner m.v.

Haagerkonventionen af 1. juni 1970 om anerkendelse af skilsmisse og separation, jf. bekendtgørelse nr. 83 af 24. juli 1975, Lovtidende C.

Den europæiske konvention af 15. oktober 1975 om retsstillingen for børn født uden for ægteskab, jf. bekendtgørelse nr. 126 af 9. november 1979, Lovtidende C.

Den europæiske konvention af 20. maj 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed, jf. bekendtgørelse nr. 103 af 17. oktober 1991, Lovtidende C.

Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser, jf. bekendtgørelse nr. 110 af 21. november 1991, Lovtidende C.

Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn, jf. lov nr. 434 af 8. maj 2006.

Aftale af 18. februar 1998 med Norge om tilrettelæggelse af vielseskompetence for den norske ambassade, jf. bekendtgørelse nr. 34 af 12. november 1998, Lovtidende C.

Overenskomst af 26. januar 2006 om ændring af konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål undertegnet i Stockholm den 6. februar 1931, jf. bekendtgørelse nr. 1123 af 25. november 2008.

Den europæiske konvention af 27. november 2008 om adoption af børn, jf. bekendtgørelse nr. nr. 18 af 19. juni 2012, Lovtidende C.

Konventionen af 19. november 1934 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om arv og dødsboskifte som ændret ved overenskomst af 9. december 1975 og overenskomst af 1. juni 2012, jf. bekendtgørelse nr. 976 af 26. august 2015.

HEILSU- OG INNLENDISMÁLARÁÐIÐ

Aftale om samarbejde mellem færøske og danske myndigheder efter Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten

Indledning

Parterne er enige om, at de efter Færøernes overtagelse af sagsområdet person-, familie- og arveretten vil opretholde et tæt samarbejde om sagsområdet.

Samarbejdet mellem færøske og danske myndigheder på det person-, familie- og arveretlige område

Som et led i samarbejdet på det person-, familie- og arveretlige område orienterer færøske og danske myndigheder hinanden om nye lovgivningsinitiativer m.v. Det tilstræbes, at færøsk og dansk lovgivning harmonerer med hinanden, således at der ved lovændringer ikke opstår nye grænsehindringer.

I forbindelse med de færøske myndigheders overvejelser om ændring af den person-, familie- og arveretlige lovgivning bistår danske myndigheder i relevant omfang med rådgivning.

Danske myndigheder orienterer færøske myndigheder om forhandlinger om internationale aftaler og om andet internationalt samarbejde på det person-, familie- og arveretlige område, så færøske myndigheder sikres mulighed for, at Færøernes synspunkter kan inddrages i forbedelserne af forhandlingerne. Færøske myndigheder kan deltage i Danmarks delegationer i internationale forhandlinger m.v.

Samarbejdsudvalget på det person-, familie- og arveretlige område

Samarbejdet mellem færøske og danske myndigheder på det person-, familie- og arveretlige område forankres i "Samarbejdsudvalget på det person-, familie- og arveretlige område".

Udvalget har til opgave at sikre samarbejdet på det person-, familie- og arveretlige område, her-

Samstarvsavtalu millum føroyskar og danskar myndugleikar eftir yvirtøkuna av málsøkinum persóns-, húsfólka- og arvarætti

Inngangur

Partarnir eru samdir um, at teir eftir yvirtøkuna av málsøkinum persóns-, húsfólka- og arvarætti varðveita eitt tætt samstarv um málsøkið.

Samstarvið millum føroyskar og danskar myndugleikar á málsøkinum persóns-, húsfólka- og arvarætti

Sum liður í samstarvinum á persóns-, húsfólka- og arvarættarlaga økinum kunna føroyskir og danskir myndugleikar hvønn annan um nýggj lógarátøk o.a. Miðað verður eftir, at føroysk og dansk lóggáva sampakkar, soleiðis at nýggj markamót ikki standast av lógarbroytingum.

Í sambandi við at føroyskir myndugleikar gera lógarbroytingar á persóns-, húsfólka- og arvarættarlaga økinum, veita danskir myndugleikar ráðgeving í tann mun, tað er neyðugt.

Danskir myndugleikar kunna føroyskar myndugleikar um tingingar um altjóða sáttmálar og um annað altjóða samstarv á persóns-, húsfólka- og arvarættarlaga økinum, soleiðis at føroyskir myndugleikar fáa høvi at gera sjónarmið síni galdandi í sambandi við fyrireikingarnar til samráðingarnar. Føroyskir myndugleikar kunnu luttaka í sendinevndum í altjóða tingingum o.ø.

Samstarvsnevnd á persóns-, húsfólka- og arvarættarlaga økinum

Samstarvið millum føroyskar og danskar myndugleikar á persóns-, húsfólka- og arvarættarlaga økinum verður grundfest í "Samstarvsnevndini fyri persóns-, húsfólka- og arvarættarlaga økið".

Nevndin hevur í uppgávu at tryggja samstarvið millum Føroyar og Danmark á persóns-,

under drøfte løsninger på interprovinsielretlige problemer m.v.

húsfólka- og arvarættarlíga økinum, herundir at umrøða loysnir upp á interprovinsrættarlígar trupulleikar o.a.

Udvalget består af medarbejdere, der er udpeget af de involverede færøske og danske myndigheder. Udvalget fastlægger selv sin arbejdsform. Formandskabet for udvalget varetages på skift af færøske og danske myndigheder for et kalenderår ad gangen. Færøske myndigheder varetager indledningsvis formandskabet for perioden 29. juli 2018 - 31. december 2019.

Í nevndini sita starvsfólk, ið eru tilnevnd av avvarðandi føroyskum og donskum myndugleikum. Nevndin skipar arbeiði sítt sjálv. Føroyskir og danskir myndugleikar skiftast um formansskapin, eitt álmanakkaár í senn. Føroyskir myndugleikar hava fyrsta formansskapin, sum verður frá 29. juli 2018 til 31. desember 2019.

Udstationering, uddannelsesstillinger og efteruddannelse

Med henblik på at være færøske myndigheder behjælpelige med overtagelsen af det person-, familie- og arveretlige område kan medarbejdere hos de involverede danske myndigheder efter nærmere aftale udstationeres til færøske myndigheder.

Útisetan, útbúgvingarstørv og eftirútbúgving

Fyri at vera føroyskum myndugleikum til hjálpar í sambandi við yvirtøkuna av persóns-, húsfólka- og arvarættarlíga økinum, kunnu starvsfólk hjá avvarðandi donskum myndugleikum eftir nærri avtalu lænast út til føroyskar myndugleikar.

Medarbejdere hos de involverede færøske myndigheder har mulighed for efter nærmere aftale at arbejde i særlige til formålet oprettede uddannelsesstillinger hos de involverede danske myndigheder.

Starvsfólk hjá avvarðandi føroyskum myndugleikum fáa móguleika at arbeiða í serligum útbúgvingarstørvum hjá avvarðandi donskum myndugleikum. Størvini verða stovnað til endamálið. Nærri avtala verður gjørd um arbeiðstíðarskeiðið.

Den efteruddannelse, som de involverede danske myndigheder tilbyder deres medarbejdere på det person-, familie- og arveretlige område m.v., står også til rådighed for medarbejdere hos de involverede færøske myndigheder.

Tann eftirútbúgving, sum avvarðandi danskir myndugleikar bjóða starvsfólkum sínum á persóns-, húsfólka- og arvarættarlíga økinum o.ø., verður eisini boðin starvsfólkum hjá avvarðandi føroyskum myndugleikum.

Udgifter til udstationering, uddannelsesstillinger og efteruddannelse afholdes af den pågældende færøske myndighed efter nærmere aftale.

Føroyskir myndugleikar rinda kostnaðin av útisetan, útbúgvingarstørvum og eftirútbúgving eftir nærri avtalu.

Tórshavn, 19. december 2016

Mai Mercado
Børne- og socialminister

Sirið Stenberg
landsstýrskvinna

www.sm.dk